

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร
ในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

นางสาวศรีสุดา พรหมพิมพ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**Factors Relating to Mangosteen Production in Organic Agricultural System by
Famers in Angkhiri Sub-district, Makham Distric, Chanthaburi Province**

Miss Srisuda Prompim

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร
ในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวศรีสุดา พรหมพิมพ์

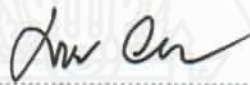
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุฑเมือง แส่นเสริม
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์มนตรี วงศ์รัศมีพานิช)

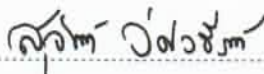
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุฑเมือง แส่นเสริม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจากอาจารย์มนตรี วงศ์รักษ์พานิช ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สิทธิเดช คุรุฑเมืองแสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมจากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้และแนวความคิดทางด้านวิชาการอันมีคุณค่า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ และขอบคุณกลุ่มเพื่อนๆ สาขาวิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรรุ่น 11 โดยเฉพาะกลุ่มภาคตะวันออก ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจเสมอตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและทุกคนในครอบครัว ที่คอยห่วงใยและเป็นเสมือนกำลังใจแรงสนับสนุนที่สำคัญ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้ลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ความสำเร็จและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณบิดามารดาและครูบาอาจารย์ทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้มอบชีวิตและวิชาความรู้ที่มีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ศรีสุดา พรหมพิมพ์

กรกฎาคม 2555

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ

อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัย นางสาวศรีสุดา พรหมพิมพ์ **รหัสนักศึกษา** 2539001905 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ลินีนุช คุรุฑเมืองแสนเสริม

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม (2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ (3) แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ (4) ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 689 ราย โดยมีกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 253 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52.53 ปี จบประถมศึกษา มีประสบการณ์การผลิตมังคุดเฉลี่ย 21.51 ปี และการผลิตมังคุดอินทรีย์ เฉลี่ย 6.61 ปี พื้นที่ผลิตมังคุดทั้งหมดเฉลี่ย 6.17 ไร่ แรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.15 คน แรงงานรับจ้างเฉลี่ย 2.26 คน ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 2,967.27 บาทต่อไร่ มีรายได้จากมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 77,484.52 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 134,363 บาทต่อครอบครัว มีการติดต่อสื่อสารกันโดยเฉลี่ยจำนวน 2.51 ครั้งใน 1 เดือน มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ โดยเฉลี่ยใน 1 เดือน 1.09 ครั้ง ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ 1.23 ครั้งต่อเดือน ได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรอินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 ปีจำนวน 1.37 ครั้ง (2) ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ระดับปานกลาง โดยเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอยู่ระดับมาก (3) แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง แรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ระดับค่อนข้างสูงมี 2 ประเด็น (4) ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มี 2 ประเด็น (5) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับมาก 3 ประเด็น คือ ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต พ่อค้าคนกลาง ลินค้าล้นตลาด เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีตลาดรับซื้อผลผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ ที่มีมาตรการป้องกันพ่อค้าคนกลาง ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการทำเกษตรอินทรีย์ในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ให้มีสวัสดิการสำหรับเกษตรกรที่ผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

คำสำคัญ การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ จังหวัดจันทบุรี

Thesis title: Factors Relating to Mangosteen Production in Organic Agricultural System by Farmers in Angkhiri Sub-district, Makham District, Chanthaburi Province

Researcher: Miss Srisuda Prompim **ID:** 2539001905 ;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Sineenuch Krutmuang Sanserm, Associate Professor;

(2) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were to study (1) individual basic factors, socio-economic factors, (2) factors relating to mangosteen production in organic agricultural system, (3) motivation for mangosteen production in organic agricultural system, (4) opinions toward mangosteen production in organic agricultural system, and (5) problems and recommendations for mangosteen production in organic agricultural system by farmers.

Population in this study was a number of 689 mangosteen production farmers in Angkhiri Sub-district, Makham District, Chanthaburi Province. Sample groups were simple random sampling, with the number of 253 farmers. Data gathering was conducted by an interview form. Data analysis by computer program included frequency, percentage, minimum value, maximum value, and standard deviation.

Results of the findings were (1) Most of farmers were male with the average age at 52.53 years. They completed primary education. Their average experience in mangosteen production was 21.51 years. Their average experience in mangosteen production in organic agricultural system was 6.61 years. Their entire average mangosteen planting area was 6.17 rai. The average labor in their family was 2.15 persons. The average hired labor was 2.26 persons. In general, the average capital for mangosteen production was 2,967.27 baht/rai. Their average annual income from mangosteen was 77,484.52 baht. The average debt was 134,363/family. The average internal communication was 2.51 times/month. The average contact with agricultural extension agents was 1.09 times/month. They received information about organic production 1.23 times/month. They experienced by participating in organic agricultural training 1.37 times/year. (2) Factors relating to mangosteen production in organic agricultural system, it was found their opinions toward mangosteen production in organic agricultural system was medium level. They thought health and environment were related factors at high level. (3) In overall, their motivation in mangosteen production in organic agricultural system was medium level. Their motivation in terms of intention and adoption of mangosteen production in organic agricultural system was rather high level on 2 items. (4) Regarding opinions toward mangosteen production in organic agricultural system, they agreed. Particularly they agreed with 2 items. (5) Farmers' problems in mangosteen production in organic agricultural system was medium level. Their problems at high level included 3 items; no market for products, underpricing by merchants, and over-supply. Recommendations by farmers; to establish local markets for mangosteen products in organic agricultural system, measures to prevent underpricing by merchants, transfer continuously useful knowledge, innovation and technology in all aspects of organic agricultural system, welfare for farmers who use organic agricultural system.

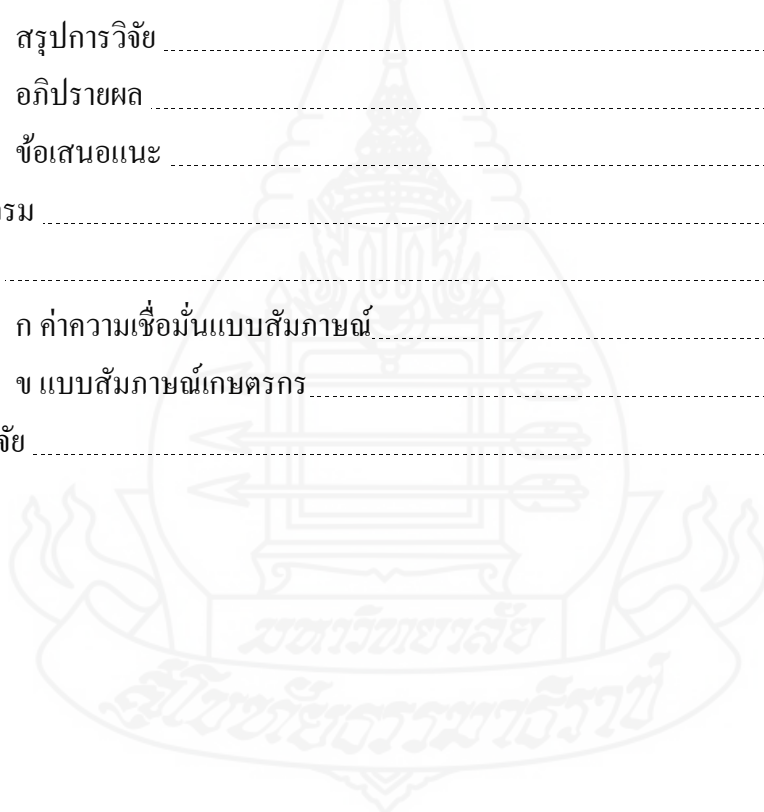
Keywords: Mangosteen production adhering to organic agricultural system
Chanthaburi Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	7
การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์	13
แรงจูงใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	21
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม	35
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์	48
ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์	54
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์	60
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์	66
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	96
ก ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์	97
ข แบบสัมภาษณ์เกษตรกร	99
ประวัติผู้วิจัย	110

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร..... 36
ตารางที่ 4.2	ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในตำบลอ่างศิระ..... 38
ตารางที่ 4.3	ปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นๆ..... 40
ตารางที่ 4.4	การผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง..... 42
ตารางที่ 4.5	การใช้ปัจจัยการผลิตสำหรับการผลิตมังคุดอินทรีย์..... 44
ตารางที่ 4.6	ปัจจัยทางสังคม..... 47
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์..... 49
ตารางที่ 4.8	แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์..... 55
ตารางที่ 4.9	ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์..... 61
ตารางที่ 4.10	สาเหตุที่เกษตรกรไม่ปลูกมังคุดอินทรีย์..... 66
ตารางที่ 4.11	ปัญหาของเกษตรกรที่มีในการปลูกมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์..... 67
ตารางที่ 4.12	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมังคุดอินทรีย์ของเกษตรกร ผู้ผลิตมังคุด ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี..... 73

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 4.2 แสดงอาการที่ใบอ่อน ถูกหนอนชอนใบทำลาย	15
ภาพที่ 4.3 แสดงเพลี้ยไฟและอาการที่ใบอ่อน และผลถูกเพลี้ยไฟทำลาย	15
ภาพที่ 4.4 แสดงอาการใบที่ถูกเพลี้ยไฟทำลายพบในมังคุด	16
ภาพที่ 4.5 แสดงอาการผลมีรอยสีน้ำตาลกร้าน ภายหลังจากที่ถูกเพลี้ยไฟไปเข้าทำลาย	17

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปิดการค้าเสรีและความร่วมมือทางการค้าของแต่ละประเทศ ภูมิภาค และ เขตการค้า ก่อให้เกิดกฎระเบียบมาตรฐานและข้อกำหนดใหม่ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้านการค้า ไทยซึ่งเป็นผู้ส่งออกอาหารรายสำคัญของโลกจึงต้องกำหนดทิศทางและนโยบายให้สอดคล้องกับ กฎระเบียบมาตรฐานดังกล่าว เพื่อสร้างเสถียรภาพในการส่งออก ซึ่งกฎระเบียบสากลต่างๆ ได้ ส่งผลกระทบต่อการค้าส่งออกของไทยทั้งในเชิงบวกและลบ โดยเฉพาะในตลาดส่งออกที่สำคัญ

ระบบการเกษตรปัจจุบันมีการพึ่งพาปัจจัยภายนอก จนเป็นเหตุให้มีต้นทุนการผลิตสูง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกรได้แก่ การใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีทางการเกษตรที่ไม่ถูกต้องตามหลัก วิชาการและมีแนวโน้มที่ใช้น้ำที่มากเกินไป ประเทศไทยมีการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศ และ การที่เชื้อเพลิงสำหรับการขนส่งมีราคาสูงขึ้นส่งผลให้ราคาปุ๋ยเคมีมีราคาสูงตามไปด้วย จากสภาพ ปัญหาการเกษตรที่เกิดขึ้น ทำให้แนวคิดที่มุ่งแสวงหาทางออกให้แก่สังคมในด้านการเกษตร ได้มี ทางเลือกใหม่เกิดขึ้น ซึ่งปฏิเสธแนวคิดการทำการเกษตรแบบใหม่ แม้ว่าเกษตรกรรมแบบเคมีจะ ยังคงเป็นกระแสหลักของระบบการเกษตรของประเทศไทย แต่แนวโน้มของการทำการ เกษตรกรรมเช่นนี้กำลังเสื่อมโทรมลง โดยปัจจุบันเกษตรกรรมทางเลือกได้กลายเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากความล้มเหลวของระบบเกษตรกรรมแบบใหม่และได้ก่อให้เกิด ผลกระทบมากมายหลายประการ ขณะเดียวกันเกษตรกรรมทางเลือกก็เป็นที่สนใจของหน่วยงาน ของรัฐ และเอกชนหลายองค์กร

จังหวัดจันทบุรี เป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพเพื่อการส่งออก สามารถสร้างรายได้ ให้กับประเทศและเกษตรกรในพื้นที่ จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคทั้ง ในและต่างประเทศ ปัจจุบันการใช้สารเคมีในการผลิตพืชเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของเกษตรกร เนื่องจากการใช้สารเคมีที่นับวันจะมีปริมาณสูงขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จันทบุรี (องอาจ เอี่ยมสำอางค์ : มิถุนายน 2555) พบว่า ผัก ผลไม้ในตลาดรวบรวมผลผลิตทางการ เกษตร (ตลาดโบวี่ลิง) ตรวจพบสารพิษตกค้างของสารเคมีอันตรายในระดับสูง สำหรับเกษตรกร ตรวจพบว่ามีสารเคมีตกค้างในร่างกายในปริมาณที่สูงขึ้น จนถึงขั้นมีความเสี่ยง อีกทั้งสาเหตุการ เสียชีวิตจากการป่วยเป็น โรคมะเร็งเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และพบว่า จังหวัดจันทบุรีมีอัตราการ

เจ็บป่วยจากสารกำจัดศัตรูพืชสูงที่สุดในประเทศคือ ร้อยละ 48.31(RatePer100,000) อันเป็นผลกระทบของการใช้สารเคมี นอกจากนี้เป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมี ผู้บริโภคผลผลิตทางการเกษตร ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงตามไปด้วย รวมถึงเป็นข้อกีดกันทางการค้าสำหรับการส่งออกสินค้าเกษตรที่ทำรายได้เข้าประเทศไทยไม่น้อย เมื่อเกิดปัญหาการส่งออกไม่ได้เนื่องจากสารเคมีตกค้างปริมาณสูง หรือวิธีการผลิตที่ไม่รักษาสິงแวดล้อม การใช้สารเคมีอันตรายที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้ และเป็นมาตรการที่ประเทศผู้รับซื้อกำหนด ส่งผลให้การส่งออกถูกระงับ หรือยกเลิกการนำเข้าจากประเทศคู่ค้า เป็นเหตุให้ สินค้าเกษตรส่งออกไม่ได้ เกิดภาวะสินค้าเกษตรล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ

เกษตรทางเลือกเป็นการทำการเกษตรอีกแบบหนึ่ง ที่ไม่ใช่เกษตรเคมีดังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นการทำการเกษตรที่เน้นการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และวัสดุคลุมดิน การผสมผสานการปลูกพืชและสัตว์ ลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์ และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้น้อยลงจนถึงขั้นไม่ใช้เลย เกษตรทางเลือกมีเป้าหมายในการผลิตอาหารและปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่าผลิตเพื่อการส่งออก เกษตรกรจึงไม่ต้องวิ่งไปตามกระแสของตลาดอาหารที่ผลิตได้ก็เป็นอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง เกษตรทางเลือกมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวสามารถทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีความสุข และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน ซึ่งปัจจุบันเกษตรทางเลือกมีอยู่หลายกลุ่ม ส่วนใหญ่จะมีหลักการและวิธีการที่ใกล้เคียงกัน แต่จะมีแตกต่างกันบ้างตามแนวคิด และวิถีปฏิบัติไปตามสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (อานัฐ ต้น โข : 2551)

ดังนั้นการผลิตพืชโดยการใช้รูปแบบเกษตรอินทรีย์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรผู้ผลิตมุ่งดูแลใส่ใจ หน่วยงานราชการจึงได้ให้ความสำคัญส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ผลิตมุ่งคุณภาพไปปรับใช้ในการผลิตมุ่งคุณภาพ หลังจากมีการส่งเสริมการผลิตมุ่งคุณภาพตามระบบเกษตรอินทรีย์ตามโครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีการผลิตมุ่งคุณภาพตามระบบเกษตรอินทรีย์น้อยมาก เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมุ่งคุณภาพตามระบบเกษตรอินทรีย์ จึงทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมุ่งคุณภาพตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร โดยศึกษาจากเกษตรกรผู้ผลิตมุ่งคุณภาพในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ได้แนวทางและวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชนและพื้นที่และนำไปส่งเสริมเกษตรกรให้ปฏิบัติอันนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- 2.3 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- 2.4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ ในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

- 3.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล มี 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตมังคุด ประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์
- 3.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มี 10 ปัจจัย ได้แก่ พื้นที่ในการปลูกมังคุดทั้งหมด พื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ แรงงานเกษตรในครัวเรือน แรงงานรับจ้าง ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไป ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ รายได้จากการขายมังคุดทั่วไปในปีที่ผ่านมา รายได้จากการขายมังคุดอินทรีย์ในปีที่ผ่านมา หนี้สินในครอบครัว แหล่งจำหน่ายผลผลิต
- 3.3 ปัจจัยทางด้านสังคม มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ และประสบการณ์การฝึกอบรม
- 3.4 ปัจจัยด้านอื่นๆ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจ ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ปัญหาในการผลิตมังคุดอินทรีย์

จากตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย
ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์การผลิตมังคุดทั่วไป
- ประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์

2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

- พื้นที่ในการผลิตมังคุดทั้งหมด
- พื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์
- แรงงานเกษตรในครอบครัว
- แรงงานเกษตรรับจ้าง
- ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไป
- ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์
- รายได้จากการขายมังคุดทั่วไปในปีที่ผ่านมา
- รายได้จากการขายมังคุดอินทรีย์ในปีที่ผ่านมา
- หนี้สิน
- แหล่งจำหน่ายผลผลิต

3 ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่

- การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่น
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
- ประสบการณ์การฝึกอบรมของเกษตรกร
- การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์

4. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่

- แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์
- ความคิดเห็นต่อการปลูกมังคุดอินทรีย์
- ปัญหาการผลิตมังคุดอินทรีย์

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตาม
ระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรใน
ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม
จังหวัดจันทบุรี

1. ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
2. ด้านการตลาดและรายได้
3. ด้านการผลิตและต้นทุนการผลิต

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ของเกษตรกร รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2554 ถึง เดือนมีนาคม 2555

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรอินทรีย์ หมายถึง ระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ที่อาจก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม รวมถึงการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ด้วย

5.2 เกษตรเคมี หมายถึง ระบบการทำเกษตร โดยบางขั้นตอนใช้สารเคมีเป็นหลัก

5.3 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

5.4 การผลิตมังคุดอินทรีย์ หมายถึง การผลิตมังคุดในระบบการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมีหรือสารสังเคราะห์ต่างๆและปุ๋ยเคมีในทุกขั้นตอนการผลิต เกษตรกรสามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติและสารสกัดต่างๆจากพืชที่ไม่มีสารพิษตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม

5.5 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ หมายถึง ความปรารถนา ความต้องการของเกษตรกรที่จะผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5.6 ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดอินทรีย์ หมายถึง ความรู้สึกรวมของเกษตรกรที่แสดงออกมาทั้งในด้านดีและไม่ดีต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ซึ่งทำให้เกษตรกรพร้อมที่จะปฏิบัติโดยการสนับสนุนหรือต่อต้านการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

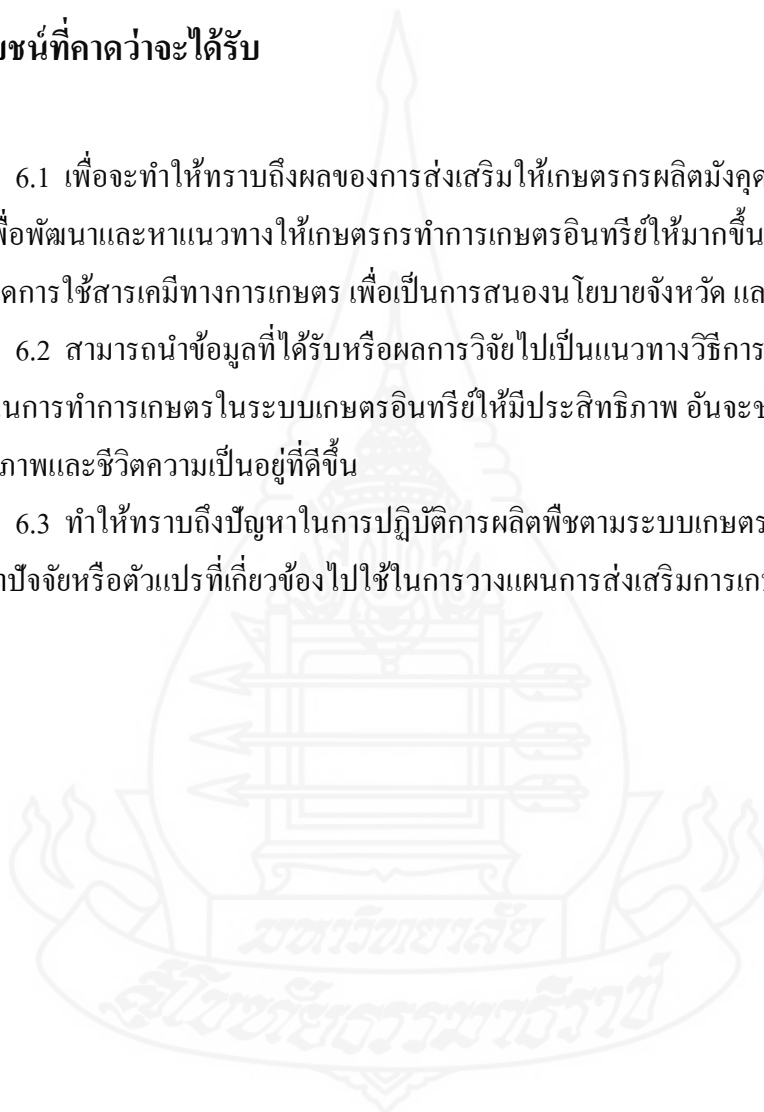
5.7 ลี้้ง หมายถึง สถานที่รวบรวมผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการส่งออก

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อจะทำให้ทราบถึงผลของการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตมังคุดอินทรีย์ในพื้นที่โดยตรง เพื่อพัฒนาและหาแนวทางให้เกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้นเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อเป็นการสนองนโยบายจังหวัด และประเทศ

6.2 สามารถนำข้อมูลที่ได้รับหรือผลการวิจัยไปเป็นแนวทางวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ สุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติการผลิตพืชตามระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะสามารถนำปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการวางแผนการส่งเสริมการเกษตรต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ผู้ปลูกมังคุดในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเสนอแนวความคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานความคิด โดยนำเสนอ รายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์
2. การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์
3. ความหมายของแรงจูงใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

1.1 ความหมายของเกษตรอินทรีย์

กรมวิชาการเกษตร (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า หมายถึง ระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ที่อาจก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม รวมถึงการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ด้วย

ชนวน รัตนวราหะ (2550) เกษตรอินทรีย์ คือ "ระบบหลักการเกษตรที่ใช้หลักการ ความสมดุลทางนิเวศวิทยาของธรรมชาติมา ประยุกต์ใช้เพื่อจัดการผลิตโดยผสมผสานกิจกรรม ความหลากหลายทางชีวภาพของพืช สัตว์ ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ ฯลฯ ได้เกิดการเกื้อกูลและ หมุนเวียนใช้ทรัพยากรในระบบนิเวศของไร่นาให้เกิด ประโยชน์สูงสุด หลีกเลี่ยงการใช้ปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากฟาร์ม ปฏิเสธการใช้ปัจจัยที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช สอร์โมน สารปฏิชีวนะ ฯลฯ รวมทั้งไม่ใช้พันธุ์ที่ผ่านการปรับเปลี่ยนทางพันธุกรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ ผลผลิตที่เป็นอาหาร ยารักษาโรคและเครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ ที่สะอาดและปลอดภัยต่อสุขภาพของ ผู้บริโภค อนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเกษตรไปพร้อมๆ กับการพัฒนาสังคมและ เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน"

สรุปได้ว่า เกษตรอินทรีย์ หมายถึง การทำการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี เน้นในเรื่องของการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ โดยให้เกษตรกรพึ่งตนเองให้มากที่สุด ใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ผลิต ผู้บริโภคและฐานทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า สิ่งแวดล้อม

1.2 หลักการเกษตรอินทรีย์

หลักการพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์นั้นแตกต่างจากเกษตรปลอดสารเคมี ตรงที่เกษตรอินทรีย์เน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ด้วยการไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการผลิต (รวมถึงไม่ใช้ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์) การปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ และเน้นการฟื้นฟูระบบนิเวศ การเกษตรในขณะนั้นเกษตรปลอดสารเคมีจะสนใจแต่การควบคุมปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด นอกจากนี้เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค เกษตรอินทรีย์ยังมีการกำหนดมาตรฐานกระบวนการผลิตที่ชัดเจน มีการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน จนถึงขั้นกำหนดเป็นระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตและการติดฉลากโฆษณาผลิตภัณฑ์ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ “เกษตรอินทรีย์”

โดยสรุป หลักการสำคัญของเกษตรอินทรีย์ คือ

- 1.2.1 ทำการเกษตรโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ เช่น ปลูกพืชตามฤดูกาล
- 1.2.2 หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีทางการเกษตร และสารพิษทุกชนิด
- 1.2.3 บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินและใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างผสมผสาน
- 1.2.4 รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ คือ ปลูกพืชหลายชนิดร่วมกันในฟาร์ม
- 1.2.5 สัตว์เลี้ยงได้รับการดูแลที่เหมาะสม ไม่กักขัง และทำทารุณ
- 1.2.6 เกษตรกรมีความสุข เสรีภาพ และรายได้ที่เป็นธรรม

1.3 แนวทางการประเมินปัจจัยการผลิตสำหรับเกษตรอินทรีย์

หลักการ ผู้ผลิตที่ต้องการใช้ปัจจัยการผลิตจะต้องทำการตรวจสอบและประเมินให้แน่ชัดก่อนว่าปัจจัยการผลิตนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน มกท. หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ปัจจัยการผลิตนั้นมิได้ระบุในมาตรฐานหรือในรายการปัจจัยการผลิตที่ได้รับอนุมัติให้ใช้จาก มกท. แต่ผู้ผลิตมีความจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตนั้น ทั้งนี้ปัจจัยการผลิตที่เป็นไปตามแนวทางนี้เท่านั้นที่ มกท. อาจจะอนุญาตให้ใช้ได้

คำจำกัดความ ปัจจัยการผลิต หมายถึง ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ เช่น ปุ๋ย, สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารเพิ่มประสิทธิภาพอื่น ๆ ที่ได้มาจากธรรมชาติ

1.3.1 แนวทางการปฏิบัติ

1) ข้อมูลหรือเอกสาร ผู้ผลิตจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ/องค์ประกอบ กรรมวิธีการผลิต และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องของปัจจัยการผลิตนั้นไว้เพื่อให้ทาง มกท.ตรวจสอบได้ หากข้อมูลไม่เพียงพอ มกท. อาจไม่อนุญาตให้ใช้ปัจจัยการผลิตนั้น ๆ ได้

2) การประเมินปัจจัยการผลิตที่เตรียมขึ้นภายในฟาร์มตนเอง ซึ่งเตรียมขึ้นจากชิ้นส่วนของพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ทั้งที่มีอยู่ฟาร์มตนเองและที่ได้จากภายนอก อนุญาตให้ใช้ได้ในกรณีที่มีคุณสมบัติครบถ้วนดังนี้

- (1) มีความจำเป็นต้องใช้ เพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิต
- (2) ใช้วัตถุดิบหรือมีองค์ประกอบที่มาจากธรรมชาติ ตลอดจน

กรรมวิธีการผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน มกท.

- (3) สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ
- (4) ไม่เป็นพิษหรือไม่ก่อผลเสียต่อมนุษย์ สัตว์ แมลงที่มี

ประโยชน์ สิ่งมีชีวิตในดิน และสิ่งแวดล้อม

- (5) ไม่ก่อผลกระทบต่อผลผลิตอินทรีย์ทั้งในแง่คุณภาพและ

ความปลอดภัยในกรณีที่มีความซับซ้อนหรือยากแก่การพิจารณา อาจต้องใช้ "หลักเกณฑ์การประเมินปัจจัยการผลิตสำหรับเกษตรอินทรีย์ของ IFOAM " เป็นแนวทางในการพิจารณา

3) การประเมินปัจจัยการผลิตที่ผลิตเป็นการค้า อนุญาตให้ใช้ได้ ในกรณีที่มีคุณสมบัติครบถ้วนดังนี้

- (1) มีความจำเป็นต้องใช้ เพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิต
- (2) ใช้วัตถุดิบหรือมีองค์ประกอบที่มาจากธรรมชาติ เช่น วัสดุ

อินทรีย์ และหินแร่ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และไม่มีส่วนประกอบของวัสดุอินทรีย์ที่มาจากกระบวนการทางพันธุวิศวกรรม

- (3) วิธีการเก็บเกี่ยวและรวบรวมวัตถุดิบที่ใช้ในปัจจัยการผลิต

และกรรมวิธีการผลิต จะต้องไม่สร้างผลกระทบต่อความยั่งยืนและสมดุลของสภาพแวดล้อม

- (4) สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ
- (5) ไม่เป็นพิษหรือไม่ก่อผลเสียต่อมนุษย์ สัตว์ แมลงที่มี

ประโยชน์ สิ่งมีชีวิตในดิน และสิ่งแวดล้อม

- (6) ไม่ก่อผลกระทบต่อผลผลิตอินทรีย์ทั้งในแง่คุณภาพและ

ความปลอดภัย

ในกรณีที่มีความซับซ้อนหรือยากแก่การพิจารณา อาจต้องใช้ "หลักเกณฑ์การประเมินปัจจัยการผลิตสำหรับเกษตรกรอินทรีย์ของ IFOAM" เป็นแนวทางในการพิจารณา

1.4 แนวทางพิจารณาปริมาณโลหะหนักในปุ๋ยอินทรีย์

โลหะหนักเป็นสารที่สามารถพบได้ในส่วนประกอบของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ปุ๋ยเคมีรวมทั้ง ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก แร่ธาตุปรับปรุงดินจากธรรมชาติ อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในฟาร์ม โดยสามารถเพิ่มปริมาณสะสมในดินได้ถ้ามีการใช้สารดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่ฟาร์มเกษตรกรอินทรีย์อาจมีสารโลหะหนักสะสมมาจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างมากในอดีต และรวมถึงการใช้ปัจจัยการผลิตจากธรรมชาติในปัจจุบัน ซึ่งถ้าใช้เกินพอดีและไม่ระมัดระวังก็อาจเกิดการสะสมของโลหะหนัก ที่ส่งผลต่อผลิตผลอินทรีย์ได้ ปริมาณโลหะหนักสูงสุดที่อนุญาตให้มีได้

สารโลหะหนัก	ปริมาณในปุ๋ย (ppm-มิลลิกรัมของสาร /1กิโลกรัมของปุ๋ย)
สารหนู (Arsenic)	15
แคดเมียม (Cadmium)	20
โครเมียม (Chromium)	1000
ทองแดง (Copper)	400
ตะกั่ว (Lead)	250
ปรอท (Mercury)	2
นิกเกิล (Nickel)	100
สังกะสี (Zinc)	1000

ที่มา http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=8&id_view=45&to=แนวทางการประเมินปัจจัยการผลิตสำหรับเกษตรกรอินทรีย์& (สืบค้นวันที่ 25/6/2555)

1.5 แผนการจัดการศัตรูพืช แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1.5.1 ก่อนปลูกพืช

- 1) ในกรณีที่ปลูกพืชด้วยเมล็ดพันธุ์ ควรใช้เมล็ดพันธุ์ที่ปราศจากศัตรูพืช เช่น โรค แมลงและวัชพืช โดยกรรมวิธีดังนี้
- 2) แช่เมล็ดในน้ำร้อนอุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส – 55 องศาเซลเซียส นาน 10-30 นาที (ขึ้นอยู่กับชนิดของเมล็ดพันธุ์) เพื่อกำจัดเชื้อราและแบคทีเรียบางชนิดที่ติดมากับเมล็ด
- 3) คลุกเมล็ดด้วยเชื้อจุลินทรีย์ปฏิปักษ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, เชื้อแบคทีเรีย *Bacillus subtilis* (Bs) ขึ้นอยู่กับชนิดเมล็ดพันธุ์พืชและเชื้อสาเหตุของโรค

- 4) ใช้พันธุ์ต้านทานโรค แมลงและ/หรือวัชพืช

1.5.2 การเตรียมแปลงเพาะกล้า

- 1) อบดินด้วยไอน้ำ
- 2) คลุกดินด้วยเชื้อราปฏิปักษ์ เพื่อควบคุมเชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรคในระยะ

ต้นกล้า

1.5.3 การเตรียมแปลงปลูก

- 1) ไถพรวนและตากดิน 1-2 สัปดาห์ ให้เมล็ดวัชพืชงอกแล้วไถกลบซ้ำอีกครั้งหนึ่ง
- 2) ใช้พลาสติกใสที่ไม่ย่อยสลายคลุมแปลงปลูกเพื่อกำจัดศัตรูพืชในดินโดยใช้แสงแดด
- 3) ใช้ปุ๋ยโคโคไมท์หรือปุ๋ยขาวที่ได้จากธรรมชาติเพื่อปรับสภาพความเป็นกรด-ด่าง ของดินให้ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเชื้อโรค
- 4) ใช้น้ำขังท่วมแปลงเพื่อควบคุมโรคและแมลงที่อยู่ในดิน
- 5) ตากดินให้แห้งเพื่อกำจัดแมลงในดิน
- 6) ใส่เชื้อราปฏิปักษ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา ลงในดินสำหรับพื้นที่ที่มีการ

ระบาดของเชื้อราบางชนิด

1.5.4 ระยะเวลาที่พืชกำลังเจริญเติบโต

- 1) การควบคุมโรค เมื่อมีการระบาดของโรคให้ปฏิบัติ ดังนี้
 - 2) โรยเชื้อราปฏิปักษ์รอบโคนต้น
 - 3) เก็บชิ้นส่วนของพืชที่เป็นโรคออกจากแปลงปลูกและนำไปเผาทำลาย
 - 4) ใช้เชื้อแบคทีเรีย Bs ฟันหรือทาแผลที่ต้นพืช
- สารที่อนุญาตให้ใช้ควบคุมโรค ได้แก่
- กำมะถัน
 - บอร์โดมิกซ์เจอร์
 - พืชสมุนไพรและสารสกัดจากสมุนไพร
 - คอปเปอร์ซัลเฟต
 - คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์
 - คอปเปอร์ออกซิดไฮดรอกไซด์

1.6 การควบคุมแมลง

1.6.1 สำรวจแมลงและศัตรูพืชอื่นๆ ในแปลงปลูก

1.6.2 หากพบแมลงศัตรูพืชให้ปฏิบัติดังนี้

กรณีแมลงศัตรูพืชมีจำนวนน้อย ให้ใช้วิธีการควบคุมทางชีวภาพ ได้แก่

- พืชหรือสารสกัดจากพืชสมุนไพร เช่น ดาวเรือง ว่านน้ำ พริก สาบเสือ ฯลฯ
- สารโรติโนนจากหางไหลแดง
- สารสกัดจากสะเดา
- สารไพเรทรินจากธรรมชาติ
- ใช้นิวลิวทรีย์ปฏิชีวนะ เช่น
- เชื้อไวรัส NPV
- เชื้อแบคทีเรีย BT
- ไข่เดือนฝอยศัตรูธรรมชาติ
- เชื้อรา เช่น เชื้อราเมตาไลเซียม
- ใช้น้ำส้มสายชู
- ใช้น้ำสบู่ หรือน้ำ
- ใช้สารทำหมันแปลง
- ใช้กับดักกาวเหนียว กรณีแมลงศัตรูพืชระบาด
- ใช้กับดักกาวเหนียวกับดักแสงไฟเพื่อลดปริมาณแมลง
- ใช้ white oil / mineral oil ที่ได้จากธรรมชาติ

1.7 การควบคุมวัชพืช

1.7.1 ควรกำจัดวัชพืชในระยะก่อนออกดอก หรือติดเมล็ด เพื่อลดปริมาณเมล็ดวัชพืชที่สะสมในดินฤดูต่อไป

1.7.2 ใช้วิธีทางกายภาพ เช่น การถอน การขุด การตัด ฯลฯ

1.7.3 ใช้น้ำร้อน/ไอน้ำร้อน

1.7.4 ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน

1.7.5 คลุมดินด้วยพลาสติกทึบแสงที่ไม่ย่อยสลาย

1.7.6 ใช้สารสกัดจากพืช

ที่มา [http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=9&id_view=64&to=ภาคผนวก แผนการจัดการศัตรูพืช & \(สืบค้นวันที่ 25/6/2555\)](http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=9&id_view=64&to=ภาคผนวก แผนการจัดการศัตรูพืช & (สืบค้นวันที่ 25/6/2555))

2. การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี โดยมีแนวทางปฏิบัติตามรายละเอียดต่อไปนี้ (ที่มา http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=7&id_view=20&to=มังคุดอินทรีย์& (สืบค้นวันที่ 25/6/2555))

มังคุด (Mangosteen) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Garcinia mangostana* Linn

2.1 การจัดการและการปรับปรุงดิน

การจัดการดินในทุกขั้นตอนต้องมุ่งเน้นการใช้สารอินทรีย์และวัสดุธรรมชาติเป็นหลัก โดยสิ่งเหล่านี้ต้องปราศจากการปนเปื้อนของวัสดุต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ รายละเอียดการจัดการสวนมังคุดอินทรีย์โดยสรุป ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 กิ่งพีชจากการตัดแต่งกิ่งจะนำไปทับถมปกคลุมผิวดิน หรือกองไว้เป็นจุดในพื้นที่สวนแล้ว ปล่อยให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติแล้วนำสิ่งที่ได้จากการย่อยสลายมาใส่บำรุงดิน (แต่กิ่งขนาดใหญ่จะนำไปเผาเป็นถ่านและเก็บน้ำส้มควันไม้)

2.1.2 การใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตขึ้นเองจากวัสดุที่หาได้ในสวน โดยต้องผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขึ้นมาก่อนที่จะนำหัวเชื้อจุลินทรีย์ที่ผลิตขึ้นในขั้นแรกนี้มาเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาในการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุต่าง ๆ ต่อไป

2.1.3 วิธีการใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุต่าง ๆ ฉีดพ่นปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสูตรต่าง ๆ และปุ๋ยหมักลงดินเป็นประจำเฉลี่ยเดือนละประมาณ 2-3 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50 ลิตร ต่อต้น โดยปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพมีทั้งที่ให้ทางระบบการจ่ายน้ำและใช้ฉีดพ่นทรงพุ่ม การใช้ปุ๋ยหมักแห้งจะใส่ทันทีหลังเก็บเกี่ยว โดยแบ่งใส่ 3 ครั้ง โดยครั้งแรกใส่หลังเก็บเกี่ยว ครั้งที่ 2 ใส่ในขณะที่เริ่มออกดอก และครั้งที่ 3 ใส่ในช่วงติดผลอ่อน อัตราครั้งละ 30-40 กิโลกรัมต่อต้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเป็นปุ๋ยที่ได้จากการสกัดน้ำเลี้ยงออกจากเซลล์พืชและหรือเซลล์สัตว์โดยใช้น้ำตาล ด้วยกระบวนการหมัก โดยจุลินทรีย์ ทำให้ได้น้ำสกัดชีวภาพสีน้ำตาลใสถึงดำ ที่มีองค์ประกอบที่จากสารพวกคาร์โบไฮเดรต โปรตีน กรดอะมิโน ฮิวมิคแอซิด ฮอร์โมน วิตามิน และจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์มากมาย จึงสามารถใช้เป็นแหล่งธาตุอาหารพืชทั้งธาตุอาหารหลัก ธาตุอาหารรองและธาตุอาหารเสริมได้โดยใช้ร่วมกับปุ๋ยทางดิน

2.2 การดูแลรักษาและการจัดการศัตรูพืช

2.2.1 **การให้น้ำ** ใช้น้ำจากสระน้ำที่ขุดขึ้นหรือคลองธรรมชาติที่ไหลผ่านสวน จ่ายน้ำด้วยระบบท่อที่มีหัวจ่ายน้ำแบบหัวเหวี่ยง มีช่วงการให้น้ำเช่นเดียวกับการปฏิบัติของเกษตรกร

ทั่วไป คือ ปล่อยให้เกิดสภาวะเครียดน้ำในช่วงก่อนออกดอก และให้น้ำอย่างเพียงพอภายหลังจากที่เห็นว่ามีการออกดอกเพียงพอแล้ว

2.2.2 การควบคุมวัชพืช

1) กำจัดวัชพืชปีละ 2 ครั้ง โดยวิธีกล โดยใช้เครื่องตัดหญ้าและปล่อยให้เศษวัชพืชจากการตัดปกคลุมพื้นที่ ซึ่งจะช่วยชะลอการเจริญขึ้นใหม่ของวัชพืชที่ถูกตัดไปแล้ว

2) ปลูกถั่วพรีาเพื่อให้เป็นพืชคลุมดินและคลุมวัชพืชในช่วงฤดูฝนและตัดให้สั้นพร้อมกับวัชพืชเมื่อเห็นว่าถั่วพรีาและ/หรือวัชพืชในพื้นที่สวนส่วนใดมีการเจริญเติบโตจนรกมากและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน จำนวนครั้งในการกำจัดขึ้นอยู่กับความสะดวกที่จะดำเนินการได้

2.2.3 การจัดการศัตรูของมังคุด แมลงศัตรูสำคัญของมังคุด ได้แก่

1) หนอนซอนใบ (Leafminer) มี 2 ชนิดโดยมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Phyllocnistis* sp. และ *Melanocercops* sp. รูปร่างลักษณะ หนอนซอนใบที่พบในมังคุด มี 2 ชนิด คือ ชนิดแรก *Phyllocnistis* sp. จะซอนใบอ่อนสร้างเป็นทางเล็กแคบ ชนิดที่สอง *Melanocercops* sp. ตัวหนอนจะซอนใบอ่อนที่อายุมากกว่าชนิดแรก สร้างทางเดินใหญ่กว่าและไม่คดเคี้ยวเท่าชนิดแรก ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อ ซึ่งจะวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ ด้านหลังใบติดกับเส้นกลางใบ ตัวหนอนใช้เวลาประมาณ 3 - 5 วัน จะฟักออก และซอนเข้าไปในใบกินและขับถ่ายอยู่ภายใน จากตัวหนอนเป็นตัวเต็มวัยใช้เวลาประมาณ 15 - 16 วัน

(1) ลักษณะการทำลาย

ตัวหนอนจะซอนอยู่ระหว่างใบ ทำทางเดินอาศัยอยู่ภายในระหว่างผิวใบทั้ง 2 ด้าน กัดกินและถ่ายอยู่ภายใน ใบที่ถูกทำลายจะเห็นเป็นทางเดินของหนอนคดเคี้ยวไปมา พบระบาดมากในช่วงใบอ่อน ประมาณเดือนกรกฎาคม - กันยายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีฝนตกและมังคุดกำลังแตกใบอ่อนการจัดการหนอนซอนใบ ทำได้โดยถ้าพบในปริมาณไม่มาก เก็บใบอ่อนมังคุดที่ถูกทำลาย และมีตัวหนอนอยู่ที่

ภาพที่ 4.2 แสดงอาการที่ใบอ่อน ถูกหนอนชอนใบทำลาย
(ที่มา http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=7&id_view=20&to=มั่งคุดอินทรีย์&สืบค้น (วันที่ 25 กันยายน 2555)

2) เพลี้ยไฟ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Seirtothrips dorsalis* Hood และ

S. oligochaetus Kamy

ภาพที่ 4.3 แสดงเพลี้ยไฟและอาการที่ใบอ่อน และผลถูกเพลี้ยไฟทำลาย
(ที่มา http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=7&id_view=20&to=มั่งคุดอินทรีย์&) (วันที่ 25 กันยายน 2555)

(1) ลักษณะการทำลาย

ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงที่ยอดอ่อน ดอกอ่อน และผลอ่อน ทำให้ยอดแห้ง ผิวผลเป็นขี้กลาก หรือผิวลาย มียางไหลและอาจทำให้ผลร่วงได้หากมีการเข้าทำลายรุนแรง การเข้าทำลายผลของเพลี้ยไฟนั้นไม่ขึ้นอยู่กับขนาดผลและฤดูกาลเก็บเกี่ยว ซึ่งระยะที่มั่งคุดดึงดูดให้ประชากรเพลี้ยไฟเข้ามาทำลายมากที่สุด คือ ระยะที่มั่งคุดแตกใบอ่อน โดยเฉพาะเมื่อมั่งคุดมีการทยอยแตกใบอ่อนจะเกิดการระบาดของเพลี้ยไฟอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งอาจระบาดถึงระยะมั่งคุดออกดอกและติดผลอ่อน การระบาดของเพลี้ยไฟยังขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและ

ปริมาณน้ำฝน ลักษณะยอดที่ถูกเพลิงไฟเข้าทำลายโดยอุณหภูมิที่สูงขึ้นทำให้ประชากรเพิ่มสูงขึ้น และปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มมากขึ้นมีผลให้ประชากรเพลิงไฟลดลง เนื่องจากอุณหภูมิมิผลต่อการเจริญเติบโตของ เพลิงไฟ โดยเพลิงไฟจะมีวงจรชีวิตสั้นลงเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น และความสามารถในการวางไข่ของเพศเมียลดลงเมื่ออุณหภูมิลดต่ำลง ต้นมังคุดที่ปลูกอยู่ในสภาพแจ้งมีปริมาณของเพลิงไฟสูงกว่ามังคุดที่ปลูกในที่ร่มที่ปลูกแซมอยู่กับพืชอื่น ทั้งนี้เนื่องจากพืชที่ปลูกในที่ร่มมีการป้องกันแสงแดดส่องถึงทรงพุ่มของพืชส่งผลให้อุณหภูมิภายในต้นพืชต่ำลง ปริมาณของเพลิงไฟจึงลดลง เพลิงไฟเข้าทำลายทำให้ผลขรุขระและมียางไหล

(2) การจัดการเพลิงไฟมังคุด ทำได้โดย

ก. ฉีดพ่นน้ำในระยะออกดอกจนกระทั่งติดผลอ่อนทุก 2-3 วัน

ข. ใช้กับดักกาวเหนียวขนาดใหญ่ติดตั้งในสวนมังคุดตั้งแต่มังคุดเริ่มแตกใบอ่อน (กับดักกาวเหนียว สีเหลืองขนาดกว้าง 24 นิ้ว ยาว 26 นิ้ว จำนวน 4 กับดักต่อต้น) ที่มา <http://pmc03.doae.go.th>

2.3 การป้องกันศัตรูต่าง ๆ เช่น เพลิงไฟ และแมลงศัตรูอื่น ๆ โดยการฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพสมุนไพรชนิดต่าง ๆ และน้ำส้มควันไม้ ซึ่งเป็นการฉีดพ่นแบบสลับชนิดกันในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้ศัตรูเกิดความคุ้นเคย โดยในระยะแรกจะฉีดพ่นประมาณ 5 วันต่อครั้ง และค่อย ๆ ห่างออกไปเรื่อยๆ เป็นเวลา 7-10 วัน และหากเห็นว่าไม่มีศัตรูรบกวนแล้วก็จะเว้นการฉีดพ่นน้ำหมักสมุนไพร

2.4 ไม่ต้องมีการควบคุมโรคและแมลง โดยปล่อยให้เป็นไปตามระบบนิเวศของสวน (ยอมรับได้กับความเสียหายที่จะต้องเกิดขึ้นบ้างตามธรรมชาติ)

ภาพที่ 4.4 แสดงอาการใบที่ถูกเพลิงไฟทำลายพบในมังคุด

(ที่มา http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=7&id_view=20&to=มังคุดอินทรีย์&) (วันที่ 25 กันยายน 2555)

ภาพที่ 4.5 แสดงอาการผลมีรอยสีน้ำตาลกร่าน ภายหลังจากที่ถูกเพลี้ยไปเข้าทำลาย (ที่มา http://www.bcca.go.th/organic-agriculture/?option=List&id_type=7&id_view=20&to=มังคุดอินทรีย์&) (วันที่ 25 กันยายน 2555)

2.4.1 การปฏิบัติอื่นๆ

ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนจะเป็นช่วงที่ต้องกระตุ้นให้มังคุดออกดอกโดยใช้เครื่องตัดหญ้าตีใบมังคุดและเศษวัชพืชใต้โคนต้นให้แตกกระจาย และจะทำให้รากมังคุดขาดและเกิดภาวะเครียดน้ำได้ง่ายขึ้นหลังจากนั้นรดน้ำจนกว่าจะเห็นก้านมังคุดเป็นร่องแล้วจึงให้น้ำในปริมาณมากจำนวน 1 ครั้ง จากนั้นเว้น 3 วันให้น้ำอีกครั้งหนึ่ง และรอดูอาการ 1 สัปดาห์หากเห็นว่ายังไม่มีโอกาสจะสร้างดอกก็จะต้องรดน้ำต่อ โดยก่อนการให้น้ำจะต้องสังเกตอุณหภูมิด้วย ถ้าอากาศเย็นไม่ควรให้น้ำ ควรให้ในช่วงอากาศร้อน

2.5 การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวปฏิบัติต่างๆ ไปคือเก็บเกี่ยวด้วยตะกร้อสอยมังคุด คัดแยกผลมังคุดที่ผู้ซื้อไม่ต้องการออก เช่น ผลแตก ผิวผลแข็ง ส่วนการส่งออกสู่ตลาดมี 2 แบบคือนำส่งตลาดปกติ และ ขายให้กับผู้รับซื้อเฉพาะมังคุดอินทรีย์เท่านั้น ดังนี้

แบบที่ 1: บรรจุในตะกร้าพลาสติกหรือเข่งพลาสติกแล้วบรรจุด้วยรถกระบะไปขายให้กับผู้รับซื้อที่อยู่ใกล้โดยขายแบบคละหรือให้เป็นผู้คัดแยกเกรด โดยทำการตกลงราคากันก่อนจะทำการซื้อขาย

แบบที่ 2: ผู้รับซื้อจะขอให้เกษตรกรแสดงหลักฐานเพื่อยืนยันว่าได้ผ่านการรับรองการผลิตพืชอินทรีย์และจะต้องซื้อสัตว์ในการที่จะไม่นำมังคุดจากแหล่งผลิตอื่นที่ไม่ผ่านการรับรองการผลิตพืชอินทรีย์มาปลอมปน โดยมีข้อสังเกตว่า ในช่วงมังคุดมีราคาที่สูงมาก ผู้รับซื้อมังคุดอินทรีย์จะไม่สามารถซื้อในราคาที่สูงเช่นสั่งปกติได้ จึงยินดีให้เกษตรกรนำไปขายให้กับผู้ที่ให้

ราคาที่ดีกว่า แต่ในช่วงที่ราคาซื้อมังคุดมีราคาไม่สูง ผู้รับซื้อมังคุดอินทรีย์จะรับซื้อในราคาที่ตกลง โดยมีการตกลงถึงวัน เวลา สถานที่ และราคากันไว้ล่วงหน้า ซึ่งผู้รับซื้อนี้ (ต้องการเฉพาะมังคุดอินทรีย์) ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความสวยงามของรูปลักษณ์ภายนอกของผลมังคุด (ลักษณะของผิวผลและกลีบเลี้ยง) แต่จะขอให้เกษตรกรคัดแยกผลมังคุดเป็น 4 ลักษณะคือ ผลระยะสายเลียด ผลสีแดง ผลสีดำ และผลเล็ก (มังคุดผลเล็กมีชื่อเรียกกันทั่วไปว่า ดอก ซึ่งโดยทั่วไปจะมีขนาดน้ำหนักน้อยกว่า 50 กรัมโดยประมาณ) โดยหลักเกณฑ์สำหรับการคัดเกรดมังคุดเป็นดังนี้ (ระยะสายเลียดถึงระยะผิวผลสีดำ)

- เกรด A น้ำหนัก มากกว่า 70 - 100 กรัม ผิวลายไม่เกิน 30% ของพื้นที่ผิว
- เกรด B น้ำหนัก 50 -70 กรัม ผิวลายไม่เกิน 30% ของพื้นที่ผิว
- มังคุดจิว น้ำหนักผลน้อยกว่า 50 กรัม และไม่ต้องขูดยางออก
- ตกไซส์ น้ำหนักไม่น้อยกว่า 50 กรัม แต่ผิวลายมาก

อย่างไรก็ตาม ผลผลิตจากวิธีการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์นั้นมีคุณภาพภายนอกโดยรวม (ผิวผล และกลีบเลี้ยง) ที่ไม่สวยงามเท่ากับผลผลิตที่มีการปฏิบัติดูแลสวนโดยใช้สารเคมีร่วมด้วย โดยเฉพาะในการป้องกันความเสียหายจากศัตรูในระยะดอกและผลอ่อน ดังนั้นเมื่อนำผลผลิตไปขายให้กับผู้รับซื้อตามปกติ (สิ่งที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับมังคุดอินทรีย์) จึงมักจะได้ราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมที่ต่ำกว่าผลผลิตจากสวนที่ใช้สารเคมี

3. แรงจูงใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความหมายเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แมคคิลเลนดัล อ้างถึงในณรงค์ ขยันคิด (2551: 8) ให้คำนิยามของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งสำหรับจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐานตามแรงกระตุ้นตามธรรมชาติซึ่งจะเกี่ยวกับพลังงานการเปลี่ยนแปลงและการเลือกแสดงพฤติกรรม

สปรินทอล อ้างถึงในณรงค์ ขยันคิด (2551: 8) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นแรงขับหรือความต้องการที่จะแสดงออกที่ถูกชี้นำไปตามเส้นทางหรือหลีกเลี่ยงจากเป้าประสงค์บางประการจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสภาวะภายในมีความบกพร่องหรือเกิดความต้องการจะดึงให้บุคคลกระทำ ไปยังทิศทางหรือหลีกเลี่ยงจุดมุ่งหมายบางอย่าง

เวเทน อ้างถึงในณรงค์ ขยันคิด (2551: 8) ให้คำจำกัดความของแรงจูงใจว่าเป็นความต้องการ (needs), ความอยาก (wants), ความสนใจ (interests) และความปรารถนา (desire)

ที่ชักจูงบุคคลในทิศทางที่แน่นอน หรือการกล่าวสั้น ๆ ว่า การจูงใจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมาย

สมยศ นาวิการ (2543: 28-291) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจคือพลังที่ริเริ่ม กำกับ และค้ำจุนพฤติกรรมและการกระทำ ส่วนบุคคลและเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ให้ความมุ่งหมายหรือทิศทางแก่พฤติกรรม นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐาน ของแรงจูงใจ 3 ประการ คือความพยายาม ความไม่หยุดยั้ง และทิศทาง

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544: 254) ได้ให้ความเห็นว่า แรงจูงใจ คือภาวะหรือองค์ประกอบที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปสู่จุดหมายที่ตนเองต้องการหรือผู้ทำการชักจูงกำหนด

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจหมายถึงพลังภายในของแต่ละบุคคลที่ถูกกระตุ้นโดยบุคคลหรือสภาพแวดล้อมให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเพื่อ ไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการหรือมีผู้ทำการชักจูง

3.2 ประเภทของแรงจูงใจ

คอลลาร์ด, ฮัล และมิลเลอร์ (Dollard, Hull and Miller) อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544: 155) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.2.1 แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motives) แรงจูงใจประเภทนี้ ประกอบด้วยความหิว ความกระหาย และความต้องการทางเพศ

3.2.2 แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจที่อยากจะเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ เป็นต้น

1) เวเทน อ้างถึงใน ณรงค์ ชัยนาค (2551: 9) กล่าวว่าทฤษฎีส่วนใหญ่ได้แบ่งแรงจูงใจของมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Biological Motives) เกิดจากความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความต้องการทางเพศ ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการขับถ่าย ความต้องการนอนหลับและพักผ่อน ความต้องการแสดงออก ความก้าวร้าว เป็นต้น

(2) แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เกิดจากประสบการณ์ทางสังคม เช่นความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความสัมพันธ์ ความต้องการอิสรภาพ ความต้องการการดูแลปกป้อง ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการเป็นที่สนใจของผู้อื่น ความต้องการความมีระเบียบเรียบร้อย ความต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2) สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544: 169) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจในแนวทางเดียวกันเป็น 2 ประเภท คือ

(1) แรงจูงใจภายใน (Intensive Motivation) เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมโดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมจากภายนอก เพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจของผู้แสดงพฤติกรรม มองเห็นคุณค่าในตัวเองมีความสุขหรือพึงพอใจในสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกมีความสุขนั้นเองที่เป็นรางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่เขาได้รับ เช่น การเล่นเกม การร้องเพลงในห้องน้ำ การเก็บรักษาไดอารี่ส่วนตัว เป็นต้น

(2) แรงจูงใจภายนอก (Extensive Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกของใจให้เกิดพฤติกรรมเป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลที่ไม่พึงปรารถนา แรงจูงใจเหล่านี้เช่น แรงเสริมชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่คำติชมรางวัลที่เป็นสิ่งของ เงิน ตัวแปรต่าง ๆ ที่มาจากบุคคล ลักษณะของเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นต้น

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.3.1 ทฤษฎีการจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory) เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) แห่งมหาวิทยาลัยเยล ได้พัฒนาโดยพื้นฐานความรู้จากทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีการจูงใจ ERG ของ Alderfer ได้พัฒนาโดยพื้นฐานความรู้จากทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์โดยตรง จากการวิจัยของแอลเดอร์เฟอร์ เห็นว่าความต้องการของมนุษย์นั้นจะแยกแยะเป็น 3 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย E (Existence) คือความต้องการอยู่รอด R (Relatedness) คือ ความต้องการมีความสัมพันธ์ทางสังคม และ G (Growth) คือ ความต้องการก้าวหน้าและเติบโต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ความต้องการอยู่รอด (Existence Needs) จะเกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย และปรารถนาอยากมีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับในองค์กรนั้น การต้องการค่าจ้าง สวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน ตลอดจนสภาพแวดล้อมการทำงาน เงื่อนไขการทำงานที่ดีและสัญญาการว่าจ้าง เหล่านี้คือสิ่งจูงใจทั้งสิ้น

(2) ความสัมพันธ์ทางสังคม (Relatedness Needs) ประกอบด้วยความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างบุคคลในองค์กร สำหรับในองค์กรนั้น ความต้องการของคนที่ต้องการจะเป็นผู้นำ หรือมียศฐานะเป็นหัวหน้า ความต้องการเป็นผู้ตามและความต้องการอยากมีสายสัมพันธ์ทางมิตรภาพกับผู้อื่นก็จัดเป็นความต้องการประเภทนี้ด้วย

(3) ความต้องการก้าวหน้าและเติบโต (Growth Needs) เป็นความต้องการภายในเพื่อการพัฒนาส่วนบุคคล เกี่ยวกับเรื่องราวของการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงฐานะสภาพ และการเติบโตก้าวหน้าของคนผู้ทำงาน ความต้องการอยากเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก ขยายอำนาจ สำหรับในองค์กรคือความต้องการที่จะได้รับความรับผิดชอบเพิ่ม ความต้องการได้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น

3.3.2 ทฤษฎีแรงจูงใจไฟล์มทฤษฎีของแมกเคลแลนด (McClelland's Achievement Motivation Theory) แมกเคลแลนด นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า คนนั้นมีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

- (1) *ความต้องการสัมฤทธิ์ผล* เป็นความปรารถนาจะทำสิ่งใดให้สำเร็จ ล่วงหน้าไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ มีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จ
- (2) *ความต้องการความผูกพัน* เป็นความต้องการร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่น ความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับนับถือ ตลอดทั้งความต้องการที่จะได้รับการยกโทษจากบุคคลอื่นเมื่อกระทำผิดด้วย
- (3) *ความต้องการมีอำนาจ* ได้แก่ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น รวมถึงการที่บุคคลแสดงออกซึ่งความรู้สึกต่างๆต่อการมีอิทธิพลเหนือสถานการณ์เหล่านั้นด้วย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

4.1 ความหมายของความคิดเห็น

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลากหลาย ดังนี้
 ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

4.1.1 ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

4.1.2 ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

4.1.3 คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

จํารอง เงินดี (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการ

แสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเจ้าตัว อาจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534 : 78) ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความคิดเห็น กล่าวคือ เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

เรื่องเวทย์ แสงรัตนา (2522 : 20) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม

สุโท เจริญสุข (2525 : 58 – 59) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

จำเรียง กาวจิตร (2536 : 248 – 249) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วยเช่นความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะทำให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาที่จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้องและครอบครัว

4.3 การวัดความคิดเห็น

เบสท์ (Best) (1977 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่วไปจะต้องมี องค์ประกอบ 3 อย่างคือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าที่มีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบ คำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนในเวลานั้น การใช้ แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคอร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวม หรือเรียบ เรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับ ข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

อภิชาติ ศศิสมันต์ (2546) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิต มังคุดของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.21 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

โสภณภัทร สุนทรพันธ์ (2552) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตร อินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์การผลิตพืช อินทรีย์ เฉลี่ย 5.23 ปี

สมศักดิ์ เจริญพันธุ์ (2546) ศึกษาทัศนคติต่อการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์ของ ชาวนาในอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มี อายุเฉลี่ย 41.11 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

นิตยา ฮ่อไทยสงค์ (2551) ศึกษาการยอมรับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการ ผลิตมังคุดของตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอายุเฉลี่ย 50.84 ปี ประสบการณ์ผลิตมังคุด เฉลี่ย 13.49 ปี

5.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

นิตยา ฮ่อไทยสงค์ (2551) ศึกษาการยอมรับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของตำบลสองพี่น้อง อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี พบว่า พื้นที่สวนเฉลี่ย 6.23 ไร่

ปราโมทย์ น้อยศรี (2546) ศึกษาความต้องการเทคโนโลยีการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 8.4 ไร่ มีแรงงานในครอบครัวที่ใช้ในการผลิตมังคุดเฉลี่ย 2.46 คน มีรายได้จากการจำหน่ายมังคุดโดยเฉลี่ย 73,386.08 บาท มีต้นทุนการผลิตมังคุดโดยเฉลี่ย 25,146.84 บาท

นงคราญ พิมพ์โคตร (2549) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร คือ อายุ การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร การรับข้อมูลข่าวสาร พื้นที่ปลูกผัก จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงาน

5.3 ปัจจัยทางสังคม

หทัย ศรีสิงห์ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกข้าวอินทรีย์ของชาวนา ตามโครงการเกษตรอินทรีย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชาวนาส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกข้าวอินทรีย์ในระดับปานกลาง

โสมภักดิ์ สุนทรพันธ์ (2552) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอฟาร์ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรเกือบสามในสี่เคยมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 2.75 ครั้งต่อปี มีการติดต่อกับผู้ปลูกเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อื่นเฉลี่ยประมาณ 5 ครั้งต่อปี

5.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

รุ่งเรือง ลาดบัวขาว (2548) ศึกษาการทำเกษตรกรรมในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรเคมีเป็นเกษตรอินทรีย์ และกระบวนการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเกษตรกรบ้านนาหิក ตำบลสะลวงอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรมีรูปแบบพึ่งพาตนเอง โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตลอดจนการประยุกต์ใช้สมุนไพรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาดั้งเดิม พืชที่ใช้ปลูกเป็นพืชที่หาได้ในท้องถิ่น สามารถต้านทานโรคได้ดี กรรมวิธีการผลิตสอดคล้องกับวิถีการผลิตเดิม โดยการปลูกพืชหมุนเวียนและไม่มีการใช้สารเคมี ส่วนผลผลิตที่ได้ นั้นจะลดลงในช่วง 1-2 ปีแรกหลังจากเลิกใช้สารเคมี และหลังจากนั้นจะเพิ่มสูงขึ้นและมากกว่าการใช้สารเคมีในปีที่ 3 เป็นต้นไป

วิญญู พันธโต (2545) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีทำการเกษตรไปสู่ เกษตรอินทรีย์: กรณีศึกษาดำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไปสู่เกษตรอินทรีย์ ดังนี้ ด้านภูมิปัญญา ด้านความคิด เรื่องสุขภาพ ด้านต้นทุนกำไร ด้านองค์กรชุมชน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันภายในชุมชน

5.5 ปัจจัยอื่นๆ

5.5.1 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์

หทัย ศรีสิงห์ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูก ข้าวอินทรีย์ของชาวนา ตามโครงการเกษตรอินทรีย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการปลูกข้าวอินทรีย์ของชาวนา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์และ เจตคติในการปลูกข้าวอินทรีย์ของชาวนามีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกข้าวอินทรีย์อย่างมี นัยสำคัญ

5.5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตมังคุดอินทรีย์

อภิชาติ ศศิสนธิ์ (2546) ศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการ ผลิตมังคุดของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิต มังคุดเชิงความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ

5.5.3 ปัญหาในการผลิตมังคุดอินทรีย์

วิญญู พันธโต (2545) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีทำ การเกษตรไปสู่เกษตรอินทรีย์: กรณีศึกษาดำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า กลุ่ม เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและทำการเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องอันเป็นผลมาจากความตั้งใจ และภูมิปัญญาท้องถิ่น และกลุ่มที่เลิกทำการเกษตรแบบอินทรีย์เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคจาก ภาระรายจ่ายในครอบครัวและภาระหนี้สิน ระยะเวลาในการดำเนินการที่ยาวนานกว่าจะเห็นผล ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่เพิ่มขึ้น การดูแลผลผลิตที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อน และที่ สำคัญคือไม่มีตลาดรองรับผลผลิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดย สัมภาษณ์ความคิดเห็นของเกษตรกร มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในตำบลอ่างศิระ อ.มะขาม จังหวัดจันทบุรี มีจำนวนทั้งหมด 689 ครัวเรือน (ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร: มกราคม 2555)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยมีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973: 725-727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยอมให้มีความคาดเคลื่อน 0.05 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง =
$$\frac{689}{1 + (689 (0.05)^2)}$$

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 253 คน

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากเมื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างก็จะได้ประชากรที่ใช้ศึกษา คิดเป็นจำนวนตัวอย่างที่ทำการสุ่มในครั้งนี้ทั้งหมด 253 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended question) และคำถามปลายปิด (Closed - ended question) เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดโดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตมังคุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดของพื้นที่ แรงงาน ต้นทุนการผลิต รายได้จากการขายผลผลิต หนี้สิน แหล่งเงินทุน สภาพการผลิตมังคุด การใช้ปัจจัยการผลิต และตลาดจำหน่ายผลผลิต ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือน ประสบการณ์การฝึกอบรมของเกษตรกรในรอบปี การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวเนื่องกับการผลิตมังคุดในระบบเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์และความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

2.1 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะแบบสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ 2) การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ 3) ความหมายของแรงจูงใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น 5) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ นำผลจากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1 มากำหนดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ให้อิงกับประกอบของแบบสัมภาษณ์ ออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตมังคุด

2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ในการผลิต แรงงานที่ใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิต รายได้จากการขายผลผลิตมังคุด หนี้สิน แหล่งเงินทุน สภาพการปลูกมังคุด การใช้ปัจจัยการผลิต ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือน การติดต่อกับ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือน ประสบการณ์การฝึกอบรมของเกษตรกรในรอบปี การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์

3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ ได้แก่ ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านต้นทุนการผลิตและการตลาด ข้อกำหนดการทำเกษตรอินทรีย์ ด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้

4) แรงจูงใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

5) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดอินทรีย์

2.1.3 การตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และให้คำแนะนำแก้ไข

2.1.4 การทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ ไปทำการทดสอบ (pilot study) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 20 ราย โดยทำการทดสอบแบบสอบถามกับเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดของตำบลปัทวี จำนวน 10 ราย และเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดของตำบลมะขาม 10 ราย รวม 20 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการทดสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8621 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์มี 4 ขั้นตอน ตามแนวทางของ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547 : 313 - 315) ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้ข้อมูล

3.1.2 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการเก็บข้อมูล และการเดินทาง ผู้วิจัยมีการเตรียมวัสดุและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น ปากกา กล้อง แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.2 **ขั้นการสัมภาษณ์** ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากเกษตรกร โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยได้แนะนำตัวว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะมาทำอะไร เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ เป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเองกับผู้ให้สัมภาษณ์

3.2.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ทราบถึงความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่ผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และครบถ้วน

3.2.3 ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยได้อธิบายคำถามที่มีในแบบสัมภาษณ์ โดยใช้คำอธิบายที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจง่าย พยายามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบในประเด็นของแบบสัมภาษณ์

3.3 เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.3.1 ทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง มาทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

3.3.2 กล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการดังนี้

4.1 **วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล** วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 **อธิบายลักษณะของข้อมูล** ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม แรงจูงใจ ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.2 **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์** โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตร

อินทรีย์ และด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการวัดคือ อันดับมาตรฐาน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 3	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	มาก
คะแนน 5	หมายถึง	มากที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= \frac{4}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับความเกี่ยวข้องน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับความเกี่ยวข้องน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับความเกี่ยวข้องปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับความเกี่ยวข้องมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับความเกี่ยวข้องมากที่สุด

4.2.3 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในด้านการตัดสินใจ

ด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับ ด้านความอดทนและพยายาม ด้านการแก้ไขปัญหาโดยใช้อันดับมาตรฐานในการวิเคราะห์ความแตกต่าง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เกษตรกรมีแรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับสูง ก่อนข้างสูง ปานกลาง ก่อนข้างต่ำ ต่ำ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	ต่ำ
คะแนน 2	หมายถึง	ก่อนข้างต่ำ
คะแนน 3	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	ก่อนข้างสูง
คะแนน 5	หมายถึง	สูง

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับก่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับก่อนข้างสูง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับสูง

4.2.4 **ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์** เกี่ยวกับด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ด้านการตลาดและรายได้ ด้านการผลิตโดยใช้อันดับมาตรฐานในการวิเคราะห์ความแตกต่าง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เกษตรกรมีความคิดเห็นในการปลูกมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนน 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
คะแนน 3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วย
คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในระดับไม่เห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับไม่แน่ใจ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.2.5 ปัญหาอุปสรรคในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปประเด็นปัญหา นำมาจัดหมวดหมู่ความสำคัญแบบความเรียง ตั้งเป็นตัวเลือกในแต่ละหัวข้อให้เกษตรกรผู้ปลูกมังคุดเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

ระดับของปัญหาการผลิตรังคุดอินทรีย์มีการกำหนดน้ำหนักเฉลี่ยเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 3	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	มาก
คะแนน 5	หมายถึง	มากที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.80 หมายถึง ปัญหาในการผลิตรังคุดตามระบบอินทรีย์ อยู่ระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81–2.60 หมายถึง ปัญหาในการผลิตรังคุดตามระบบอินทรีย์อยู่ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61–3.40 หมายถึง ปัญหาในการผลิตรังคุดตามระบบอินทรีย์ อยู่ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41–4.20 หมายถึง ปัญหาในการผลิตรังคุดตามระบบอินทรีย์ อยู่ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์
อยู่ระดับมากที่สุด

สำหรับข้อเสนอแนะ เป็นคำถามเปิดให้เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดตอบแบบสัมภาษณ์ตาม
ความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อนำเสนอ
ค่าความถี่ ร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่สัมภาษณ์เกษตรกร คือ เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จำนวน 253 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 10 มกราคม ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2555 ได้แบบสัมภาษณ์ครบตามจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระและ 3) ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระดังนี้

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 253 คน เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตมังคุด ประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 253		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	139	54.9
หญิง	114	45.1
2. อายุ(ปี)		
24 - 35	15	5.9
36 - 47	59	23.3
48 - 59	90	35.6
60 - 71	69	27.3
72 - 83	20	7.9
Min. = 26 : Max. = 79 : \bar{X} = 52.53 : S.D. = 11.92		
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	157	62.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	34	13.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	27	10.7
ปวช.	10	4.0
ปวส.	10	4.0
ปริญญาตรี	15	5.9
4. ประสบการณ์การผลิตมังคุดทั่วไป(ปี)		
1-10	52	20.6
11-20	79	31.2
21-30	73	28.9
31-40	40	15.8
41-50	9	3.5
Min. = 3: Max. = 45: \bar{X} =21.51 : S.D. = 10.91		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 253

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
5. ประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์ (ปี)		
5.1 ไม่มีประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์	177	70.0
5.2 มีประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์	76	30.0
1-3	16	6.3
4-6	24	9.5
7-9	11	4.3
10-12	24	9.5
13-15	1	0.4
Min. = 1: Max. = 15: \bar{X} = 6.61 : S.D. = 3.24		

จากตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

1.1.1 เพศเกษตรกรร้อยละ 54.9 เป็นเพศชาย และร้อยละ 45.1 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุเกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.6) มีอายุระหว่าง 48-59 ปี รองลงมาเกษตรกร มีอายุระหว่าง 60- 71 ปีร้อยละ 27.3 เกษตรกรมีอายุอยู่ระหว่าง 36 - 47 ปี ร้อยละ 23.3 เกษตรกรมีอายุอยู่ระหว่าง 72 – 83 ปี ร้อยละ 7.9 และเกษตรกร อายุ 24-35 ปี มีเพียง ร้อยละ 5.9 โดยเกษตรกรอายุน้อยที่สุด 26ปี เกษตรกรอายุมากที่สุด 79ปี เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 52.53 ปี

1.1.3 การศึกษาเกษตรกรมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 62.0) จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา รองลงมาเกษตรกรจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 13.4เกษตรกรจบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 10.7 เกษตรกรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 5.9 และเกษตรกรจบการศึกษาระดับปวช. และปวส.ร้อยละ 4.0เท่ากัน

1.1.4 ประสบการณ์การผลิตมังคุด เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม(ร้อยละ 31.2) มีประสบการณ์การผลิตมังคุด 11-20 ปี รองลงมาเกษตรกรมีประสบการณ์การผลิตมังคุด 21-30 ปี ร้อยละ 28.9 เกษตรกรมีประสบการณ์การผลิตมังคุด 1-10 ปี ร้อยละ 20.6 ปี เกษตรกรมี ประสบการณ์การผลิตมังคุด 31-40 ปีร้อยละ 15.8 และเกษตรกรมีประสบการณ์การผลิตมังคุด 41- 50 ปี ร้อยละ 3.5 โดยเกษตรกรมีประสบการณ์การผลิตมังคุดเฉลี่ย 21.51 ปี

1.1.5 ประสิทธิภาพการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 70) ไม่มีประสิทธิภาพการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ รองลงมาเกษตรกรมี ประสิทธิภาพการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ 4-6 ปี และ 10-12 ปี เท่ากันร้อยละ 9.5 เกษตรกร มีประสิทธิภาพการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ 1-3 ปี ร้อยละ 6.3 เกษตรกรมี ประสิทธิภาพ การผลิตมังคุด 7-9 ปี ร้อยละ 4.3 และเกษตรกรมี ประสิทธิภาพการผลิตมังคุด 13-15 ปี ร้อยละ 0.4 โดย เกษตรกรมี ประสิทธิภาพการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ เฉลี่ย 6.61 ปี

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย พื้นที่ใน การผลิตมังคุดทั้งหมด พื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ แรงงานเกษตรในครัวเรือน แรงงานรับจ้าง ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไป ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ หนี้สินในครอบครัว แหล่งเงินทุนสภาพ การปลูก แหล่งจำหน่ายผลผลิต ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 และตาราง 4.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในตำบลอ่างศิระ

ประเด็น	จำนวน คน	ร้อยละ	Min.	Max.	\bar{X}	SD
n = 253						
1. พื้นที่ในการผลิตมังคุด ทั้งหมด(ไร่)						
1.1 มีพื้นที่ในการผลิตมังคุด ทั้งหมด	253	100.00	1	40	6.17	4.74
1.2 มีพื้นที่ในการผลิตมังคุด อินทรีย์	-	-	-	-	-	-
2. แรงงาน(คน)						
2.1 มีแรงงานเกษตรใน ครัวเรือน	243	96.05	1	7	2.15	0.92
2.2 ไม่มีแรงงานเกษตรใน ครัวเรือน	10	3.95	-	-	-	-
2.3 มีแรงงานรับจ้าง	96	37.94	1	5	2.26	1.27
2.4 ไม่มีแรงงานรับจ้าง	157	62.06	-	-	-	-

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 253						
ประเด็น	จำนวน คน	ร้อยละ	Min.	Max.	\bar{X}	SD
3. ต้นทุนการผลิตมังคุด (บาท)						
3.1 มังคุดทั่วไป						
3.2 มังคุดอินทรีย์	253	100.00	1,000	6,500	2,967.27	1,290.46
-	-	-	-	-	-	-
4. รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต ต่อปี (บาท)						
4.1 มังคุดทั่วไป						
4.2 มังคุดอินทรีย์	253	100.00	3,500	600,000	77,484.52	93,209.52
-	-	-	-	-	-	-
5. หนี้สิน (บาท)						
5.1 มีหนี้สิน						
5.2 ไม่มีหนี้สิน	179	70.80	10,000	1,200,000	134,363	134,882.1
-	74	29.20	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

1.พื้นที่

1.1 พื้นที่ในการผลิตมังคุดพบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีพื้นที่ผลิตมังคุด โดยเกษตรกรมีพื้นที่ผลิตมังคุดมากที่สุดจำนวน 40 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตมังคุดน้อยที่สุด จำนวน 1 ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตมังคุดเฉลี่ย 6.17 ไร่

1.2 พื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ พบว่าเกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) ไม่มีพื้นที่ เพื่อการผลิตมังคุดอินทรีย์

2.แรงงาน

2.1 แรงงานเกษตรในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่มีแรงงานเกษตรในครัวเรือนมี 243 คน (ร้อยละ 96.05) และมีเกษตรกรที่ไม่มีแรงงานเกษตรในครัวเรือน จำนวน 10 คน (ร้อยละ 3.95) โดยแรงงานเกษตรในครัวเรือนมากที่สุดมีจำนวน 7 คน แรงงานเกษตรในครัวเรือนน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน ทั้งนี้เกษตรกรมีแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.15 คน

2.2 แรงงานรับจ้าง พบว่า มีเกษตรกรที่ไม่มีแรงงานรับจ้าง จำนวน 157 ครัวเรือน

(ร้อยละ 62.06) และเกษตรกรมีแรงงานรับจ้าง 96 คน (ร้อยละ 37.94) โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานรับจ้างน้อยที่สุด คือ 1 คน เกษตรกรมีจำนวนแรงงานรับจ้างมากที่สุด 5 คน ทั้งนี้เกษตรกรมีจำนวนแรงงานรับจ้างเฉลี่ย 2.26 คน

3. ต้นทุนการผลิต

3.1 ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไป พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีต้นทุนในการผลิตมังคุด โดยเกษตรกรมีจำนวนต้นทุนน้อยที่สุด คือ 1,000 บาท เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไปมากที่สุดคือ 6,500 บาทต่อไร่ ทั้งนี้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย จำนวน 2,967.27 บาทต่อไร่

3.2 ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) ไม่มีต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ เนื่องจากไม่มีพื้นที่การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

4. รายได้

4.1 รายได้จากการขายมังคุดทั่วไปพบว่าเกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไป โดยเกษตรกรมีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไปมากที่สุด 600,000 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไปน้อยที่สุด 3,500 บาท ทั้งนี้เกษตรกรมีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 77,484.52 บาทต่อปี

4.2 รายได้จากการขายมังคุดอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) ไม่มีรายได้จากการขายมังคุดอินทรีย์

5. หนี้สินพบว่า เกษตรกรมีหนี้สิน จำนวน 179 คน (ร้อยละ 70.80) และเกษตรกรที่ไม่มีหนี้สิน มีจำนวน 74 คน (ร้อยละ 29.20) และเกษตรกรมีหนี้สินมากที่สุด 1,200,000 บาทต่อครอบครัว เกษตรกรมีหนี้สินน้อยที่สุด 10,000 บาทต่อครอบครัว ทั้งนี้เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ย 134,363 บาทต่อครอบครัว

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

n = 253		
ปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. แหล่งเงินทุน		
1.1 ทุนตัวเอง	84	33.2
1.2 กู้ยืม	152	60.1
- ธ.ก.ส	78	30.8
- สหกรณ์การเกษตรมะขาม	54	21.3
- นอกกระบบ	20	7.9

ตารางที่ 4.3(ต่อ)

n = 253		
ปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
1.3 ทุนของตัวเองและกู้ยืม	17	6.7
2.สภาพการปลูก		
2.1 ปลูกแบบสวนเดี่ยว	39	15.4
2.2 ปลูกแบบสวนแซม	44	17.4
2.3 ปลูกแบบสวนผสม	170	67.2
3. การใช้ปัจจัยการผลิต		
3.1 ใช้สารเคมีทั้งหมด	90	35.6
3.2 ใช้สารเคมีร่วมกับชีวภาพ	158	62.5
3.3 ไม่ใช้สารเคมีเลย	5	2.0
4. แหล่งจำหน่ายผลผลิต		
4.1 พ่อค้าเร่ริมทาง	184	72.7
4.2 ล้ง	173	68.4
4.3 ตลาดซื้อขายผลไม้ท้องถิ่น	158	62.5
4.4 สหกรณ์การเกษตร	15	5.9
4.5 มารับซื้อในสวน	8	4.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นๆ ผลการวิจัยพบว่า

1. แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรหนึ่งในสามใช้เงินทุนของตนเอง (ร้อยละ 33.2) ร้อยละ 60.1 และเกษตรกรมีการกู้ยืมเงินทุน โดยเกษตรกรกู้ยืมเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) ร้อยละ 30.8 เกษตรกรกู้ยืมเงินทุนจากสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด ร้อยละ 21.3 เกษตรกรกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ ร้อยละ 7.2 เกษตรกรมีทุนของตัวเองและมีการกู้ยืม ร้อยละ 6.7ตามลำดับ

2.สภาพการปลูกพบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการปลูกมังคุดแบบสวนผสม (ร้อยละ 67.2)รองลงมา เป็นการปลูกแบบสวนแซม ร้อยละ 17.4 และเป็นการปลูกแบบสวนเดี่ยว ร้อยละ 15.4ตามลำดับ

3. การใช้ปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งใช้สารเคมีร่วมกับชีวภาพ (ร้อยละ 62.5) รองลงมา เกษตรกรมีการใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 35.6 และเกษตรกรไม่ใช้สารเคมีเลย ร้อยละ 2 ตามลำดับ

4. แหล่งจำหน่ายผลผลิต พบว่าเกษตรกรจำนวนสองในสาม (ร้อยละ 72.7) จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าเร่ที่จ่อรถรับซื้อตามริมทาง รองลงมาเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตที่จุดรวบรวมผลผลิตของเอกชน ที่เรียกว่า ล้ง ร้อยละ 68.5 เกษตรกรจำหน่ายที่ตลาดซื้อขายผลไม้ท้องถิ่น ร้อยละ 62.4 เกษตรกรจำหน่ายให้กับสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 5.9 และน้อยที่สุดคือ มีพ่อค้ามารับถึงสวน ร้อยละ 3.2

1.2.3 การศึกษาเกี่ยวกับการผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง ประกอบด้วย การทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง การทำปุ๋ยน้ำหมักไว้ใช้เอง การทำสารสกัดจากสมุนไพรไว้ใช้เอง การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เอง การขยายเชื้อราบีวเวเรียไว้ใช้เอง การทำน้ำส้มควันไม้ไว้ใช้เอง การเลี้ยงไส้เดือนดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 การผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง

n=253

ประเด็น	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ		\bar{X}	SD
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติมาก		
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง	194 (76.7)	48 (18.9)	11 (4.4)	1.81	0.39	
2. การทำปุ๋ยน้ำหมักไว้ใช้เอง	174 (68.8)	63 (16.0)	24.9 (6.3)	1.79	0.40	
3. การทำสารสกัดจากสมุนไพรไว้ใช้เอง	222 (87.7)	30 (11.9)	1 (0.4)	1.96	0.17	
4. การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เอง	239 (94.4)	9 (3.6)	5 (2.0)	1.64	0.49	
5. การขยายเชื้อราบีวเวเรียไว้ใช้เอง	242 (95.6)	7 (2.7)	4 (1.7)	1.63	0.50	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติ		\bar{X}	SD
		ปฏิบัติน้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติมาก จำนวน (ร้อยละ)		
6. การทำน้ำส้มควันไม้ไว้ ใช้เอง	228 (90.1)	19 (7.5)	6 (2.4)	1.76	0.43
7. การเลี้ยงไส้เดือนดิน เพื่อใช้มูล	242 (95.7)	4 (1.6)	7 (2.7)	1.36	0.50

จากตารางที่ 4.4 การผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเองผลการวิจัยพบว่า

1.การทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เองพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.7) ไม่มีการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง ทั้งนี้มีเกษตรกรทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เองแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 18.9 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 4.4ตามลำดับ

2.การทำปุ๋ยน้ำหมักไว้ใช้เองพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.8) ไม่มีการทำปุ๋ยน้ำหมักไว้ใช้เอง ทั้งนี้มีเกษตรกรทำปุ๋ยน้ำหมักไว้ใช้เองแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 24.9 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 6.3ตามลำดับ

3.การทำสารสกัดสมุนไพรไว้ใช้เองพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.7) ไม่มีการทำสารสกัดสมุนไพรไว้ใช้เอง ทั้งนี้มีเกษตรกรทำสารสกัดจากสมุนไพรไว้ใช้เองแต่มีการปฏิบัติน้อยร้อยละ 11.9 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

4.การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เอง เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.4) ไม่มีการขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เอง ทั้งนี้มีเกษตรกรขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เองแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 3.6 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 2.0ตามลำดับ

5.การขยายเชื้อราบีวเวเรียไว้ใช้เอง เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.6) ไม่มีการขยายเชื้อราบีวเวเรียไว้ใช้เอง ทั้งนี้มีเกษตรกรขยายเชื้อราบีวเวเรียไว้ใช้เองแต่มีปฏิบัติน้อยร้อยละ 2.7 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

6.การทำน้ำส้มควันไม้ไว้ใช้เอง เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.1)ไม่มีการทำน้ำส้มควันไม้ไว้ใช้เอง ทั้งนี้มีเกษตรกรทำน้ำส้มควันไม้ไว้ใช้เองแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 7.5 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

7.การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อใช้มูล เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.6) ไม่มีการเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อใช้มูล ทั้งนี้มีเกษตรกรเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อใช้มูลเองโดยมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 2.7 และการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 1.6ตามลำดับ

1.2.4การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตสำหรับการผลิตมังคุดอินทรีย์

ประกอบด้วยการใช้ปุ๋ยคอก,ปุ๋ยหมักการใช้ปุ๋ยชีวภาพการใช้ปุ๋ยพืชสดการใช้น้ำส้มควันไม้การใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือนการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์ม่าการใช้เชื้อราบีวเวเรีย การใช้เชื้อไวรัส(NPV) การใช้เชื้อแบคทีเรีย(BT) การใช้แมลงตัวห้ำ-ตัวเบียน การใช้กับดักกาวเหนียว การใช้กับดักแสง ไฟดั่งรายละเอียดในตารางที่ 4.5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 การใช้ปัจจัยการผลิตสำหรับการผลิตมังคุดอินทรีย์

n=253

ประเด็น	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ		\bar{X}	SD
			ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติมาก		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
การใช้ปัจจัยการผลิตสำหรับการผลิตมังคุดอินทรีย์						
1. การใช้ปุ๋ยคอก,ปุ๋ยหมัก	71 (28.0)	138 (54.6)	44 (17.4)		1.77	0.45
2. การใช้ปุ๋ยชีวภาพ	103 (40.7)	114 (45.1)	36 (14.2)		1.79	0.46
3. การใช้ปุ๋ยพืชสด	210 (83.0)	38 (15.0)	5 (2.0)		1.88	0.32
4. การใช้น้ำส้มควันไม้	217 (85.8)	26 (10.3)	10 (3.9)		1.72	0.45
5. การใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน	243 (96.0)	3 (1.2)	7 (2.8)		1.70	0.48

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็น	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ		\bar{X}	SD
	จำนวน	จำนวน	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติมาก		
			(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
6.การใช้เชื้อราไตรโคโรเดออร์มา	240	2	11		1.84	0.37
	(94.9)	(0.8)	(4.3)			
7.การใช้เชื้อราบิวเวอเรีย	245	7	1		1.87	0.35
	(96.8)	(2.8)	(0.4)			
8.การใช้เชื้อไวรัส (NPV)	245	7	1		1.87	0.35
	(96.8)	(2.8)	(0.4)			
9.การใช้เชื้อแบคทีเรีย (BT)	242	9	2		1.81	0.40
	(95.6)	(3.6)	(0.8)			
10.การใช้แมลงตัวห้ำ-ตัวเบียน	245	7	1		1.87	0.35
	(96.8)	(2.8)	(0.4)			
11. การใช้กับดักกาวเหนียว	235	15	3		1.83	0.38
	(92.9)	(5.9)	(1.2)			
12. การใช้กับดักแสงไฟ	230	22	1		1.95	0.20
	(90.9)	(8.7)	(0.4)			

จากตารางที่ 4.5 การใช้ปัจจัยการผลิตสำหรับการผลิตมังคุดผลการวิจัยพบว่า

1.การใช้ปุ๋ยคอก พบว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.5) มีการใช้ปุ๋ยคอกแต่มีการปฏิบัติน้อยทั้งนี้มีเกษตรกรไม่ใช้ปุ๋ยคอก ร้อยละ 28.1 เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยคอกและมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 17.4 ตามลำดับ

2.การใช้ปุ๋ยชีวภาพ พบว่าเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.1) มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพแต่มีการปฏิบัติน้อย ทั้งนี้มีเกษตรกรไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ร้อยละ 40.7 เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพและมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

3.การใช้ปุ๋ยพืชสดพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ83.0) ไม่มีการใช้ปุ๋ยพืชสด ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยพืชสดแต่มีการปฏิบัติน้อยร้อยละ 15.0 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

4.การใช้น้ำส้มควันไม้พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ85.8) ไม่มีการใช้น้ำส้มควันไม้ ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้น้ำส้มควันไม้แต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 10.3 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 3.9 ตามลำดับ

5.การใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือนพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ93.0) ไม่มีการใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือนแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 1.2 มีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

6.การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.9) ไม่มีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 0.8 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 4.3 ตามลำดับ

7.การใช้เชื้อราบิวเวอเรียพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.8) ไม่มีการใช้เชื้อราบิวเวอเรีย ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้เชื้อราบิวเวอเรียแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 2.8 และ มีการปฏิบัติมากร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

8.การใช้เชื้อไวรัส (NPV)พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.8) ไม่มีการใช้เชื้อไวรัส(NPV) ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้เชื้อไวรัส(NPV)แต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 2.8 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

9.การใช้เชื้อแบคทีเรีย (BT)พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ95.6)ไม่มีการใช้เชื้อแบคทีเรีย (BT) ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้เชื้อแบคทีเรีย (BT) แต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 3.6 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

10.การใช้แมลงตัวห้ำ-ตัวเบียนพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ96.8) ไม่มีการใช้แมลงตัวห้ำ-ตัวเบียน ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้แมลงตัวห้ำ-ตัวเบียนแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 2.8 และมีการปฏิบัติมากร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

11.การใช้กับดักกาวเหนียวพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด(ร้อยละ92.9) ไม่มีการใช้กับดักกาวเหนียว ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้กับดักกาวเหนียวแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 5.9 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

12.การใช้กับดักแสงไฟพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.9) ไม่มีการใช้กับดักแสงไฟ ทั้งนี้เกษตรกรมีการใช้กับดักแสงไฟแต่มีการปฏิบัติน้อย ร้อยละ 8.7 และมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ0.4 ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยทางสังคม

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นโดยเฉลี่ยใน 1 เดือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยเฉลี่ย ใน 1 เดือน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 เดือน และประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 ปี ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยทางสังคม

n = 253

ประเด็น	ไม่เคย	เคย					\bar{X}	S.D.
		จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ)	จำนวน 2 ครั้ง (ร้อยละ)	จำนวน 3 ครั้ง (ร้อยละ)	จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ)	จำนวน >4 ครั้ง (ร้อยละ)		
1.การติดต่อสื่อสารกับ เกษตรกรรายอื่นโดย เฉลี่ยใน 1 เดือน	8 (3.2)	72 (28.5)	70 (27.7)	46 (18.2)	18 (7.1)	39 (15.4)	2.51	1.39
2.การติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดย เฉลี่ย ใน 1 เดือน	138 (54.5)	109 (43.1)	3 (1.2)	2 (0.8)	0	1 (0.4)	1.09	0.47
3.การได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับการผลิตพืช อินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 เดือน	127 (50.2)	109 (43.1)	11 (4.3)	3 (1.2)	2 (0.8)	1 (0.4)	1.23	0.70
4. ประสบการณ์การ ฝึกอบรมเกษตรกร อินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 ปี	150 (59.3)	82 (32.4)	12 (4.7)	2 (0.8)	5 (2.0)	2 (0.8)	1.37	0.89

จากตารางที่ 4.6 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรผลการวิจัยพบว่า

1. การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นโดยเฉลี่ยใน 1 เดือนพบว่าเกษตรกรประมาณเกือบ 1 ใน 3 (ร้อยละ 28.5) มีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น จำนวน 1 ครั้ง ทั้งนี้เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 27.7 เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นจำนวน 3 ครั้ง ร้อยละ 18.2 เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น

มากกว่า 4 ครั้งร้อยละ 15.4 เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น จำนวน 4 ครั้งร้อยละ 7.1ตามลำดับทั้งนี้มีเกษตรกรที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นร้อยละ 3.2 โดยภาพรวมเกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกันโดยเฉลี่ย จำนวน 2.51 ครั้ง ใน 1 เดือน ($\bar{X} = 2.51 : S.D. = 1.39$)

2. การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉลี่ยใน 1 เดือนพบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 54.5) ไม่เคยมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ จำนวน 1 ครั้ง ร้อยละ 43.1 เกษตรกรติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 43.1 เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ จำนวน 3 ครั้ง ร้อยละ 1.2 เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ มากกว่า 4 ครั้ง ร้อยละ 0.8 ตามลำดับ โดยภาพรวมเกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ โดยเฉลี่ยจำนวน 1.09 ครั้งใน 1 เดือน ($\bar{X} = 1.09 : S.D. = 0.47$)

3. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 เดือนพบว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 50.2) ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ ทั้งนี้ เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ จำนวน 1 ครั้ง ร้อยละ 43.1 เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 4.3 เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ เท่ากันคือ จำนวน 3 ครั้ง 4 ครั้ง และมากกว่า 4 ครั้ง ร้อยละ 0.8 โดยเฉลี่ยแล้ว เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ฯ โดยเฉลี่ยใน 1 เดือน 1.23 ครั้ง ($\bar{X} = 1.23 : S.D. = 0.70$)

4. ประสิทธิภาพการฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 ปี พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.3) ไม่เคยได้รับประสบการณ์ฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์ ทั้งนี้ เกษตรกรได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน 1 ครั้ง ร้อยละ 32.4 เกษตรกรได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 4.7 เกษตรกรได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 4 ครั้ง ร้อยละ 2.0 เกษตรกรได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน 3 ครั้ง และมากกว่า 4 ครั้ง ร้อยละ 0.8 เท่ากัน ตามลำดับ เกษตรกรได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์โดยเฉลี่ยจำนวน 1.37 ครั้ง ใน 1 ปี ($\bar{X} = 1.37, S.D. = 0.70$)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ใน 4 ด้าน คือด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านการผลิตและการตลาด ด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้ โดยใช้คำถามที่มีลักษณะประเมิน

ค่า (rating scale) 5 ระดับ คือระดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4ต่อไป

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์

n = 253

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเกี่ยวข้อง					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
	1.ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม					3.92	0.79	มาก
1.1 ผลผลิตมังคุดอินทรีย์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค	113 (44.70)	83 (32.80)	35 (13.83)	17 (6.70)	5 (1.97)	4.11	1.01	มาก
1.2การผลิตมังคุดอินทรีย์มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร	96 (37.94)	114 (45.10)	22 (8.70)	14 (5.50)	7 (2.76)	4.11	0.94	มาก
1.3 ต้องการเลี้ยงการใช้สารเคมี	74 (29.20)	108 (42.70)	46 (18.18)	8 (3.20)	17 (6.72)	3.85	1.08	มาก
1.4 ต้องการให้เกิดความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม	97 (38.34)	72 (28.46)	44 (17.40)	32 (12.64)	8 (3.16)	3.86	1.15	มาก
1.5 ช่วยลดการปนเปื้อนสารเคมีในสิ่งแวดล้อม	87 (34.39)	67 (26.49)	69 (27.28)	19 (7.50)	11 (4.34)	3.79	2.71	มาก
1.6 ลดภาวะโลกร้อน	82 (32.41)	83 (32.80)	64 (25.30)	14 (5.53)	10 (3.96)	3.97	2.22	มาก

ตารางที่ 4.7(ต่อ)

n = 253

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเกี่ยวข้อง					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
2. ด้านต้นทุนการผลิตและการตลาด 3.340.69 ปานกลาง								
2.1 ตลาดในประเทศมี ความต้องการมั่งคุด อินทรีย์เพิ่มขึ้น	39 (15.42)	60 (23.72)	81 (32.01)	57 (22.53)	16 (6.32)	3.19	1.14	ปาน กลาง
2.2 ตลาดต่างประเทศ มีความต้องการมั่งคุด อินทรีย์เพิ่มขึ้น	41 (16.21)	79 (31.21)	75 (29.65)	39 (15.42)	19 (7.51)	3.37	1.31	ปาน กลาง
2.3 มั่งคุดอินทรีย์ได้ ราคาที่ดีกว่าผลผลิต มั่งคุดที่ใช้เคมี	43 (17.00)	63 (24.90)	82 (32.41)	48 (18.97)	17 (6.72)	3.26	1.15	ปาน กลาง
2.4 มีแหล่งจำหน่าย มั่งคุดอินทรีย์แน่นอน	93 (36.76)	65 (25.70)	60 (23.71)	31 (12.25)	4 (1.58)	3.84	1.10	มาก
2.5 ราคาผลผลิต มั่งคุดอินทรีย์มีความ แน่นอน	38 (14.60)	54 (21.30)	96 (38.00)	60 (23.70)	6 (2.40)	3.22	1.04	ปาน กลาง
2.6 ปัจจัยการผลิต มั่งคุดอินทรีย์ หาง่าย ในท้องถิ่น	28 (11.10)	49 (19.40)	96 (37.90)	63 (24.90)	17 (6.70)	3.03	1.07	ปาน กลาง
2.7 ต้นทุนการผลิต มั่งคุดอินทรีย์ ต่ำกว่า การเกษตรเคมี	36 (14.22)	110 (43.50)	59 (23.32)	35 (13.83)	13 (5.13)	3.48	1.06	มาก

ตารางที่ 4.7(ต่อ)

n = 253

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเกี่ยวข้อง					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
3. ด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์3.090.70 ปานกลาง								
3.1 ข้อกำหนดการทำ เกษตรอินทรีย์สามารถ ปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน	11 (4.30)	55 (21.70)	128 (50.60)	49 (19.40)	10 (4.00)	3.03	0.86	ปาน กลาง
3.2 การรับรอง มาตรฐานเกษตร อินทรีย์ช่วยให้ผลผลิต สามารถส่งออกมากขึ้น	18 (7.11)	74 (29.24)	87 (34.40)	63 (24.90)	11 (4.35)	3.10	0.99	ปาน กลาง
3.3 การรับรอง มาตรฐานเกษตร อินทรีย์ช่วยให้ราคา ผลผลิตสูงขึ้น	18 (7.10)	55 (21.73)	112 (44.30)	56 (22.13)	12 (4.74)	3.04	0.95	ปาน กลาง
3.4 การขอใบรับรอง เกษตรอินทรีย์มี ขั้นตอนที่ชัดเจน ไม่ ยุ่งยาก	21 (8.30)	52 (20.60)	140 (55.30)	29 (11.50)	11 (4.30)	3.17	0.89	ปาน กลาง
3.5 หน่วยงานรับรอง มาตรฐานเกษตร อินทรีย์เป็นที่ยอมรับ ตามมาตรฐานสากล	24 (9.50)	28 (1.10)	129 (51.00)	51 (20.20)	21 (8.30)	2.93	1.01	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 253

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเกี่ยวข้อง					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
3.6 การกีดกันทาง การค้าจากประเทศผู้ เข้ามั่งคุด	(14.20)	(22.50)	(41.90)	(18.60)	(2.80)	3.24	1.01	ปาน กลาง
4. ด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้								
1.1 การได้รับคำแนะนำ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	11 (4.34)	39 (15.40)	75 (29.64)	100 (39.52)	28 (11.10)	2.62	1.01	ปาน กลาง
1.2 การได้รับบริการ สนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	7 (2.80)	48 (19.00)	67 (26.50)	98 (38.70)	33 (13.00)	2.60	1.02	น้อย
1.3 การเข้าร่วมกลุ่ม ผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ	12 (4.70)	29 (11.50)	100 (39.50)	65 (25.70)	47 (18.60)	2.58	1.06	น้อย
1.4 การเข้ารับการ อบรมเกษตรกรอินทรีย์	8 (3.20)	24 (9.40)	58 (22.90)	93 (36.80)	70 (27.7)	2.24	1.05	น้อย
1.5 การศึกษาดูงาน เกษตรกรอินทรีย์	6 (2.40)	27 (10.70)	52 (20.60)	85 (33.50)	83 (32.80)	2.16	1.07	น้อย
1.6 การอยู่ใกล้ แหล่งข้อมูล-ความรู้ (เช่น สวพ.6)	8 (3.20)	27 (10.70)	43 (17.00)	85 (33.50)	90 (35.60)	2.12	1.10	น้อย

จากตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ อยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14, S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญที่เกี่ยวข้อง พบว่า

1. ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.79$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรเห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ประเด็น คือ ผลผลิตมังคุดอินทรีย์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 1.01$) การผลิตมังคุดอินทรีย์มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.94$) ลดภาวะโลกร้อน ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 2.22$) ต้องการให้เกิดความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 1.15$) ต้องการเลี้ยงการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 1.089$) และช่วยลดการปนเปื้อนสารเคมีในสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.79, S.D. = 2.71$) ตามลำดับ

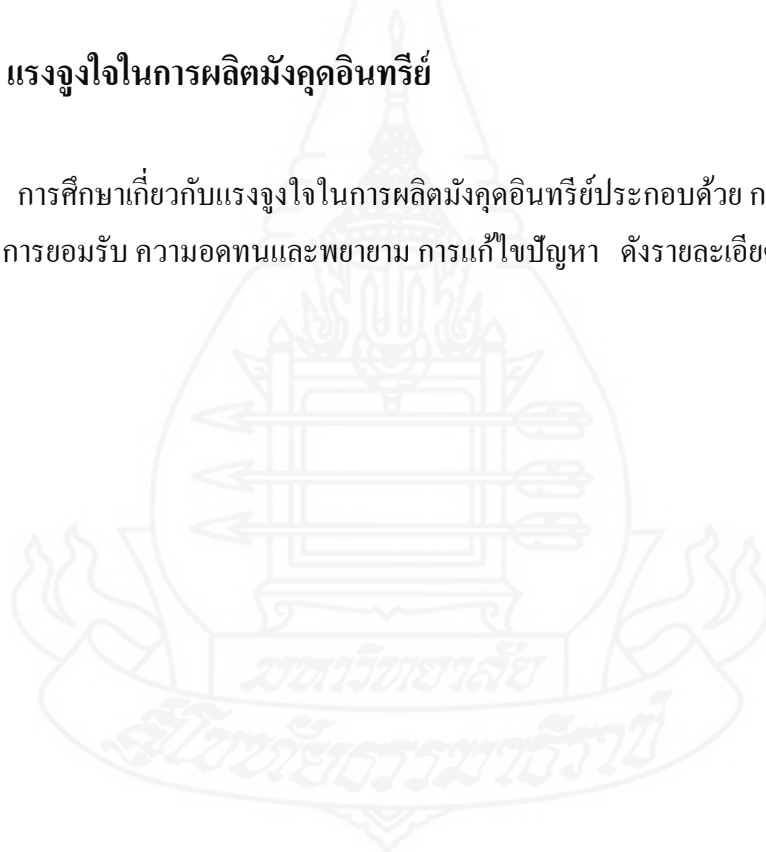
2. ด้านต้นทุนการผลิตและด้านตลาด ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านต้นทุนการผลิตและการตลาดเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการปลูกมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 0.69$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเกษตรกรเห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์มีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากมี 2 ประเด็น คือ มีแหล่งจำหน่ายมังคุดอินทรีย์แน่นอน ($\bar{X} = 3.84, S.D. = 1.10$) และต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ต่ำกว่าการเกษตรเคมี ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 1.06$) นอกจากนี้ เกษตรกรเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์มีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง มี 5 ประเด็น คือ ตลาดต่างประเทศมีความต้องการมังคุดอินทรีย์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 1.31$) มังคุดอินทรีย์ได้ราคาที่ดีกว่าผลผลิตมังคุดที่ใช้เคมี ($\bar{X} = 3.26, S.D. = 1.15$) ราคาผลผลิตมังคุดอินทรีย์มีความแน่นอน ($\bar{X} = 3.22, S.D. = 1.04$) ตลาดในประเทศมีความต้องการมังคุดอินทรีย์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.19, S.D. = 1.14$) และปัจจัยการผลิตมังคุดอินทรีย์หาได้ง่ายในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.03, S.D. = 1.07$) ตามลำดับ

3. ด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านข้อกำหนดเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09, S.D. = 0.70$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 6 ประเด็น คือ การกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้ามังคุด ($\bar{X} = 3.24, S.D. = 1.01$) การขอใบรับรองเกษตรอินทรีย์มีขั้นตอนที่ชัดเจน ไม่ยุ่งยาก ($\bar{X} = 3.17, S.D. = 0.89$) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ช่วยให้ผลผลิตสามารถส่งออกไปได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.10, S.D. = 0.99$) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ช่วยให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.04, S.D. = 0.95$) ข้อกำหนดการทำเกษตรอินทรีย์สามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.03, S.D. = 0.86$) หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล ($\bar{X} = 2.93, S.D. = 1.01$) ตามลำดับ

4.ด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประเด็นการส่งเสริมและการให้ความรู้เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.38, S.D. = 0.89$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง มี 1 ประเด็น คือการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ($\bar{X} = 2.62, S.D. = 1.01$) ส่วนอีก 5 ประเด็นมีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อย คือ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการเข้าร่วมกลุ่มผู้ผลิตมังคุด ($\bar{X} = 2.60, S.D. = 1.02$) การเข้ารับการอบรมเกษตรกรอินทรีย์ ($\bar{X} = 2.58, S.D. = 1.06$) การเข้ารับการอบรมเกษตรกรอินทรีย์ ($\bar{X} = 2.24, S.D. = 1.05$) การศึกษาดูงานเกษตรกรอินทรีย์ ($\bar{X} = 2.16, S.D. = 1.07$) การอยู่ใกล้แหล่งข้อมูลความรู้(เช่น ชาวพ.6) ($\bar{X} = 2.12, S.D. = 1.10$)ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์

การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ประกอบด้วย การตัดสินใจ ความมุ่งมั่นและการยอมรับ ความอดทนและพยายาม การแก้ไขปัญหา ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์

n=253

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1.แรงจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจผลิตมังคุดอินทรีย์ 3.120.71 ปานกลาง								
1.1 ต้องการ เปลี่ยนแปลงระบบ การผลิตให้เกิดความ ยั่งยืน	80 (31.60)	54 (21.30)	88 (34.80)	22 (8.70)	9 (3.60)	3.69	1.11	ค่อนข้าง สูง
1.2 ต้องการเลิกใช้ สารเคมี	88 (34.80)	62 (24.50)	53 (20.90)	43 (17.00)	7 (2.80)	3.72	1.18	ค่อนข้าง สูง
1.3 สมาชิกใน ครอบครัวให้การ สนับสนุน	39 (15.40)	61 (24.10)	90 (35.60)	44 (17.40)	19 (7.50)	3.23	1.13	ปาน กลาง
1.4 ความชำนาญและ ประสบการณ์การผลิต มังคุด	16 (6.30)	72 (28.50)	143 (56.50)	21 (8.30)	1 (0.40)	3.32	0.73	ปาน กลาง
1.5 การศึกษาดูงาน จากผู้ที่ทำเกษตร อินทรีย์	5 (1.97)	13 (5.10)	94 (37.13)	111 (43.90)	30 (11.90)	2.57	2.68	ค่อนข้าง ต่ำ
1.6 การรับการ สนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	13 (5.10)	26 (10.30)	95 (37.50)	89 (35.20)	30 (11.90)	2.62	0.99	ปาน กลาง
1.7 การเข้าร่วมกลุ่ม เครือข่ายเกษตรกร ผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ	13 (5.1)	41 (16.2)	88 (34.8)	82 (32.4)	29 (11.5)	2.71	1.03	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2.แรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับ3.340.72ปานกลาง								
2.1 เมื่อตัดสินใจผลิต มังคุดอินทรีย์แล้วจะ ทำให้ได้	28 (11.1)	75 (29.6)	94 (37.0)	28 (11.1)	28 (11.1)	3.18	1.12	ปาน กลาง
2.2 ผลิตมังคุดอินทรีย์ ด้วยความขยันขันแข็ง	26 (10.3)	68 (26.9)	128 (50.6)	14 (5.5)	17 (6.7)	3.28	0.96	ปาน กลาง
2.3 พยายามผลิตมังคุด อินทรีย์อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ	21 (8.3)	78 (30.8)	113 (44.7)	28 (11.1)	13 (5.1)	3.26	0.94	ปาน กลาง
2.4 ก่อนลงมือ ปฏิบัติการทุกอย่างจะ มีการเตรียมการหรือ วางแผนก่อนเสมอ	31 (12.3)	88 (34.8)	103 (40.7)	16 (6.3)	15 (5.9)	3.41	0.98	ปาน กลาง
2.5 พยายามผลิตมังคุด อินทรีย์ให้สำเร็จแม้ จะมีความยากลำบาก เพียงใดก็ตาม	34 (13.4)	70 (27.7)	111 (43.9)	36 (14.2)	2 (0.80)	3.39	0.91	ปาน กลาง
2.6 มั่นใจว่าประสบ ความสำเร็จแน่นอน	48 (20.20)	74 (28.40)	65 (25.30)	47 (18.60)	19 (7.50)	3.34	1.20	ปาน กลาง
2.7 ต้องการให้ ผลผลิตเป็นที่ยอมรับ และต้องการของตลาด	47 (18.60)	110 (43.50)	78 (30.80)	17 (6.70)	1 (0.40)	3.73	0.85	ค่อนข้าง สูง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2.8 ต้องการให้ผู้อื่น ยอมรับใน ความสามารถที่ผลิต มังกุอินทรีย์ได้	29 (11.50)	93 (36.70)	52 (20.60)	42 (16.60)	37 (4.60)	3.14	1.25	ปาน กลาง
3.แรงจูงใจด้านความอดทนและพยายาม3.240.79ปานกลาง								
3.1 เมื่อเกิดปัญหาใน การผลิตมังกุอินทรีย์ ไม่ท้อแท้กับสิ่งที่ เกิดขึ้น	25 (9.50)	64 (24.10)	125 (50.10)	28 (12.30)	11 (4.00)	3.23	0.92	ปาน กลาง
3.2 ในการผลิตมังกุ อินทรีย์เมื่อมีอุปสรรค ไม่ทำให้เกิดความ ท้อถอย	25 (9.90)	64 (25.30)	125 (49.40)	28 (11.10)	11 (4.30)	3.25	0.93	ปาน กลาง
3.3 แม้การผลิตมังกุ อินทรีย์จะเห็นผลช้า แต่ก็ไม่ท้อแท้	17 (6.70)	60 (23.70)	146 (57.70)	20 (7.90)	10 (4.00)	3.21	0.83	ปาน กลาง
3.4 แม้ต้องทำงานที่ ยากในการผลิตมังกุ อินทรีย์ก็จะต้อง พยายามทำงานสำเร็จ	19 (7.50)	69 (27.30)	125 (49.40)	27 (10.70)	13 (5.10)	3.21	0.91	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3.5 หากความรู้ใหม่ใน การผลิตมังกุคอินทรีย์ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่ เสมอ	17 (6.70)	103 (40.70)	93 (36.80)	23 (9.10)	17 (6.70)	3.32	0.96	ปาน กลาง
4.แรงจูงใจด้านแก้ไขปัญหา 2.850.73ปานกลาง								
4.1 หากมีปัญหาใน การผลิตมังกุค อินทรีย์รีบแก้ไขทันที	15 (5.90)	81 (32.00)	113 (44.70)	43 (17.00)	1 (0.40)	3.26	0.82	ปาน กลาง
4.2 การผลิตมังกุค อินทรีย์ไม่มีความ ยุ่งยาก	17 (6.70)	60 (23.70)	128 (50.60)	45 (17.80)	3 (1.20)	3.17	0.84	ปาน กลาง
4.3 มีแหล่งให้ความรู้ ในการผลิตมังกุค อินทรีย์	5 (2.00)	49 (19.40)	94 (37.1)	100 (39.50)	5 (2.00)	2.80	0.84	ไม่ แน่ใจ
4.4 มีผู้เชี่ยวชาญให้ คำแนะนำในการผลิต ผลิตมังกุคอินทรีย์	3 (1.20)	41 (16.20)	60 (23.70)	141 (55.70)	8 (3.20)	2.57	0.84	ก่อน ข้างต่ำ
4.5 มีเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร เป็นที่เล็งในการผลิต มังกุคอินทรีย์	3 (1.2)	27 (10.7)	60 (23.70)	145 (57.3)	18 (7.10)	2.49	1.63	ก่อน ข้างต่ำ
เฉลี่ย (\bar{X} =3.14, S.D. = 0.60)แรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง								

จากตารางที่ 4.8 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีแรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้พบว่า

1. แรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับพบว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับการผลิตมังคุดอินทรีย์ แรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรเห็นว่าแรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอยู่ 2 ประเด็น คือ ต้องการให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาด ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.85) และก่อนลงมือปฏิบัติการทุกอย่างจะมีการเตรียมการหรือวางแผนก่อนเสมอ ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.98) ทั้งนี้เกษตรกรที่มีแรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับการผลิตมังคุดอินทรีย์ อยู่ในระดับปานกลาง มี 5 ประเด็น คือ จะพยายามผลิตมังคุดอินทรีย์ให้สำเร็จแม้จะมีความยากลำบากเพียงใดก็ตาม ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.91) มั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จแน่นอน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.24) ผลิตมังคุดอินทรีย์ด้วยความขยันขันแข็ง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.96) พยายามผลิตมังคุดอินทรีย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.94) และเมื่อตัดสินใจผลิตมังคุดอินทรีย์แล้วจะทำให้ได้ ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.12) ตามลำดับ

2. แรงจูงใจด้านความอดทนและพยายามด้านความอดทนและพยายามพบว่าในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่ามีความอดทนและพยายามด้านความอดทนและพยายามอยู่ในระดับปานกลางใน 5 ประเด็น คือ หาความรู้ใหม่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.96) ในการผลิตมังคุดอินทรีย์เมื่อมีอุปสรรคไม่ทำให้เกิดความท้อถอย ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.93) เมื่อเกิดปัญหาในการผลิตมังคุดอินทรีย์ท้อแท้กับสิ่งที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.92) แม้การผลิตมังคุดอินทรีย์จะเห็นผลช้าแต่ก็ไม่ท้อแท้ ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.83) และแม้ต้องทำงานที่ยากในการผลิตมังคุดอินทรีย์ก็ต้องพยายามทำงานสำเร็จ ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

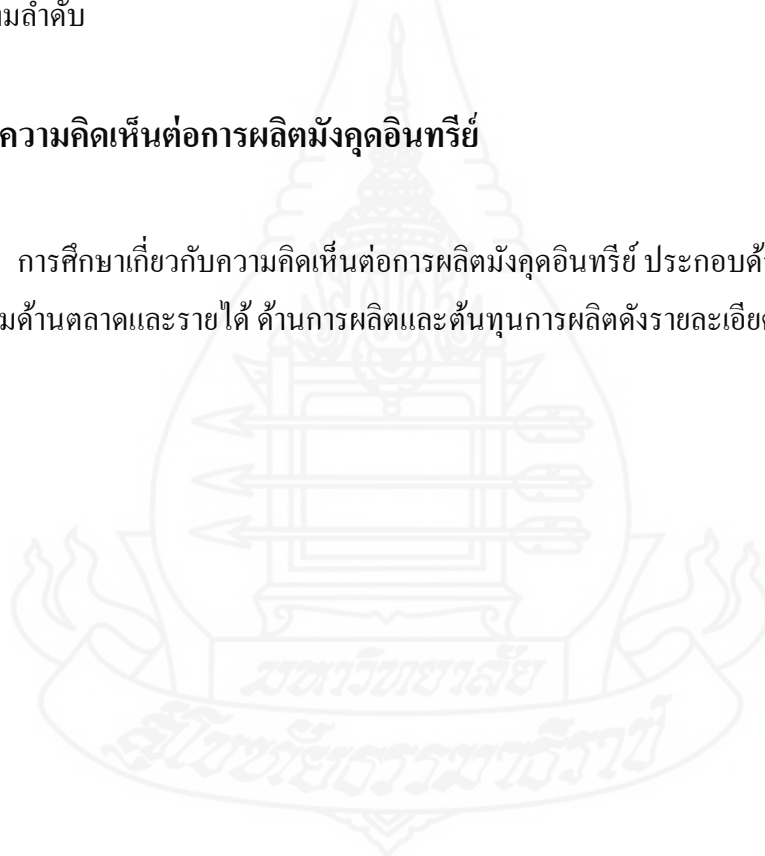
3. แรงจูงใจด้านการตัดสินใจพบว่าในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าแรงจูงใจด้านการตัดสินใจของเกษตรกรมีแรงจูงใจด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับค่อนข้างสูงใน 2 ประเด็น คือ ต้องการเลิกใช้สารเคมี ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.18) และต้องการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตให้เกิดความยั่งยืน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 1.11) เกษตรกรมีแรงจูงใจด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น คือ มีความชำนาญและประสบการณ์การผลิตมังคุด ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.73) สมาชิกในครอบครัวให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 1.13) การเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 1.03) และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.62$, S.D. =

0.99)เกษตรกรมีแรงจูงใจด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำใน 1 ประเด็น คือ การศึกษาดูงานจากผู้ที่ทำเกษตรอินทรีย์ ($\bar{X} = 2.57, S.D. = 2.68$) ตามลำดับ

4. การแก้ไขปัญหาพบว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจด้านการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85, S.D. = 0.73$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจด้านการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ใน 3 ประเด็น คือ หากมีปัญหาในการผลิตมังคุดอินทรีย์รีบแก้ไขทันที ($\bar{X} = 3.26, S.D. = 0.82$)การผลิตมังคุดอินทรีย์ไม่มีความยุ่งยาก ($\bar{X} = 3.17, S.D. = 0.84$)และมีแหล่งให้ความรู้ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ($\bar{X} = 2.80, S.D. = 0.84$)เกษตรกรมีแรงจูงใจด้านการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำใน 2 ประเด็น คือ มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการผลิตมังคุด ($\bar{X} = 2.57, S.D. = 0.84$) และมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นพี่เลี้ยงในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ($\bar{X} = 2.40, S.D. = 0.80$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์

การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ ประกอบด้วยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมด้านตลาดและรายได้ ด้านการผลิตและต้นทุนการผลิตดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์

n=253

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1.ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม4.000.60 เห็นด้วย								
1.1.มังคุดอินทรีย์ช่วยให้ สุขภาพอนามัยของ ผู้บริโภคปลอดภัย	109 (43.00)	93 (36.80)	46 (18.20)	4 (1.60)	1 (0.40)	4.21	0.82	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2.2 การผลิตมังคุด อินทรีย์จะช่วยให้ สุขภาพอนามัยของผู้ผลิต ปลอดภัย	111 (43.90)	99 (39.10)	42 (16.00)	0 (0)	1 (0.40)	4.26	0.75	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3.3 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ช่วยให้ดินมีความอุดม สมบูรณ์มากขึ้น	75 (29.60)	13 (5.40)	34 (13.40)	6 (2.40)	1 (0.40)	4.10	0.74	เห็นด้วย
3.4 การผลิตมังคุด อินทรีย์ช่วยลดการ ปนเปื้อนสารเคมีใน สิ่งแวดล้อมได้ดี	62 (24.51)	121 (47.83)	56 (22.13)	13 (5.13)	1 (0.40)	3.91	0.83	เห็นด้วย
3.5 การผลิตมังคุด อินทรีย์เป็นทางเลือก ที่มีความยั่งยืน	39 (15.40)	84 (33.20)	109 (43.10)	14 (5.50)	7 (2.80)	3.53	0.91	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2.ด้านตลาดและรายได้					3.070.71	ไม่แน่ใจ		
2.1 มังคุดอินทรีย์เป็น ที่ต้องการของตลาด ในประเทศ	33 (13.00)	46 (18.20)	129 (51.00)	35 (13.80)	10 (4.00)	3.23	0.97	ไม่แน่ใจ
2.2 มังคุดอินทรีย์เป็น ที่ต้องการของตลาด ต่างประเทศ	38 (15.00)	65 (25.70)	114 (45.00)	26 (10.30)	10 (4.00)	3.38	0.99	ไม่แน่ใจ
2.3 มังคุดอินทรีย์มี ราคาดีกว่ามังคุดใช้ สารเคมี	14 (5.50)	14 (5.50)	137 (54.20)	65 (25.70)	23 (9.10)	2.73	0.99	ไม่แน่ใจ
2.4 มังคุดอินทรีย์มี แหล่งจำหน่ายผลผลิต ที่แน่นอน	17 (6.71)	13 (5.14)	117 (46.25)	79 (31.20)	27 (10.70)	2.66	0.97	ไม่แน่ใจ
2.5 การผลิตมังคุด อินทรีย์ช่วยให้พออยู่ พอกินเลี้ยงตนเองได้	13 (5.11)	98 (38.73)	94 (37.20)	37 (14.62)	11 (4.34)	3.26	0.92	ไม่แน่ใจ
2.6 การผลิตมังคุด อินทรีย์ช่วยลดภาระ หนี้สินลงได้	8 (3.20)	88 (34.80)	106 (41.90)	34 (13.40)	17 (6.70)	3.14	0.92	ไม่แน่ใจ
2.7 การผลิตมังคุด อินทรีย์ช่วยทำให้มี รายได้มากขึ้น	13 (5.10)	79 (31.20)	113 (44.70)	31 (12.30)	17 (6.70)	3.16	0.94	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3.ด้านการผลิตและต้นทุนการผลิต3.460.56เห็นด้วย								
3.1 การใช้สมุนไพร กำจัดโรคพืชและ แมลงศัตรูพืชมีต้นทุน ต่ำกว่าการใช้สารเคมี	16 (6.30)	147 (58.20)	57 (22.50)	21 (8.30)	12 (4.70)	3.53	0.91	เห็นด้วย
3.2การผลิตมังคุด อินทรีย์ช่วยลดการ ระบาดของโรคและ แมลงศัตรูพืชได้	9 (3.60)	81 (32.00)	131 (51.80)	21 (8.30)	11 (4.30)	3.22	0.82	ไม่แน่ใจ
3.3 การใช้พืชปุ๋ยสด เป็นวิธีการปรับปรุง บำรุงดินที่ง่าย	9 (3.60)	107 (42.20)	119 (47.00)	8 (3.20)	10 (4.00)	3.38	0.78	ไม่แน่ใจ
3.4 ปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ ผลผลิตเกษตรมี ปริมาณสูงขึ้น	17 (6.70)	87 (34.40)	128 (50.60)	11 (4.30)	10 (4.00)	3.36	0.83	ไม่แน่ใจ
3.5 อินทรีย์วัตถุที่ใช้ สามารถหาได้ง่ายใน ท้องถิ่น	9 (3.60)	87 (34.40)	84 (33.20)	64 (25.20)	9 (3.60)	3.09	0.93	ไม่แน่ใจ
3.6 มีเทคโนโลยี สนับสนุน เช่น การ ทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก	9 (3.60)	143 (56.50)	75 (29.60)	15 (6.00)	11 (4.30)	3.49	0.83	เห็นด้วย
3.7 การผลิตมังคุด อินทรีย์ลดการใช้ ปุ๋ยเคมีและสารเคมี	78 (30.80)	115 (45.50)	44 (17.40)	15 (5.90)	1 (0.40)	4.00	0.87	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3.8 การผลิตมังคุด อินทรีย์มีขั้นตอนที่ ยุ่งยาก	23 (9.10)	121 (47.80)	65 (25.70)	40 (15.80)	4 (1.60)	3.47	0.91	เห็นด้วย
3.9 การผลิตมังคุด อินทรีย์ใช้เวลานานจึง ได้ผลผลิตเต็มที่	20 (7.90)	135 (53.40)	77 (30.40)	21 (8.30)	0 (0)	3.61	0.75	เห็นด้วย
3.10 การใช้พืชปุ๋ยสด เป็นวิธีการปรับปรุง บำรุงดินที่ประหยัด	8 (3.20)	122 (48.20)	99 (39.13)	13 (5.13)	11 (4.34)	3.41	0.81	เห็นด้วย
3.11 อินทรีย์วัตถุที่ใช้ มีราคาถูก	9 (3.60)	135 (53.40)	46 (18.20)	47 (18.50)	16 (6.30)	3.29	1.01	ไม่แน่ใจ
3.12 การผลิตมังคุด อินทรีย์ช่วยลดต้นทุน การผลิต	23 (9.09)	135 (53.37)	62 (24.50)	21 (8.30)	12 (4.74)	3.55	0.94	เห็นด้วย
เฉลี่ย $\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.56ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย								

จากตารางที่ 4.9ความคิดเห็นของเกษตรกรในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยพบว่า

1. ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งใน 2 ประเด็น คือ การผลิตมังคุดอินทรีย์จะช่วยให้สุขภาพของผู้ผลิตปลอดภัย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) และมังคุดอินทรีย์

ช่วยให้ผู้ขอนามัยของผู้บริโภคปลอดภัย ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.82) โดยมีเกษตรกรที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยใน 3 ประเด็น คือ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.74) การผลิตมัจจุอินทรีย์ช่วยลดการปนเปื้อนสารเคมีในสิ่งแวดล้อมได้ดี ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.83) และการผลิตมัจจุอินทรีย์เป็นทางเลือกที่มีความยั่งยืน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

2. ด้านตลาดและรายได้ ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการผลิตมัจจุตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ทั้ง 7 ประเด็น คือ มัจจุอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.99) การผลิตมัจจุอินทรีย์ช่วยให้พออยู่พอกินเลี้ยงตนเองได้ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.92) มัจจุอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศ ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.97) การผลิตมัจจุอินทรีย์ช่วยให้มีรายได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.93) การผลิตมัจจุอินทรีย์ช่วยลดภาระหนี้สินลงได้ ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.94) มัจจุอินทรีย์มีราคาดีกว่ามัจจุใช้สารเคมี ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.90) และมัจจุอินทรีย์มีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.97) ตามลำดับ

3. ด้านการผลิตและต้นทุนการผลิต ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการผลิตมัจจุตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยใน 7 ประเด็น คือ การผลิตมัจจุอินทรีย์ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.87) การผลิตมัจจุอินทรีย์ใช้เวลาจนถึงได้ผลผลิตเต็มที่ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.75) การผลิตมัจจุอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.94) การใช้สมุนไพรกำจัดโรคพืชและแมลงศัตรูพืชมีต้นทุนต่ำกว่าการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.91) มีเทคโนโลยีสนับสนุน เช่น การทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.83) การผลิตมัจจุอินทรีย์มีขั้นตอนที่ยุงยาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.91) และ การใช้พืชปุ๋ยสดเป็นวิธีการปรับปรุงบำรุงดินที่ประหยัด ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.81) เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ใน 5 ประเด็น คือ การใช้พืชปุ๋ยสดเป็นวิธีการปรับปรุงบำรุงดินที่ง่าย ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.78) ปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ผลผลิตมีปริมาณสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.83) อินทรีย์วัตถุที่ใช้มีราคาถูก ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.01) การผลิตมัจจุอินทรีย์ช่วยลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.82) และ อินทรีย์วัตถุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.93) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

5.1 สาเหตุที่เกษตรกรไม่ผลิตมังคุดอินทรีย์

การศึกษาถึงสาเหตุที่เกษตรกรไม่ผลิตมังคุดอินทรีย์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 สาเหตุที่เกษตรกรไม่ผลิตมังคุดอินทรีย์*

n = 253

สาเหตุที่ท่านไม่ผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่มีตลาดรับซื้อ	167	66.0
- ความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้	163	64.4
- ต้องใช้เวลามาก	127	50.2
- วิธีปฏิบัติยุ่งยาก	101	39.9
- ไม่รู้ที่ขาย	101	39.9
- ใช้แรงงานมาก	85	33.6
- ไม่มั่นใจเรื่องราคา	79	31.2
- ขาดวัสดุอุปกรณ์	65	25.7
- ค่าแรงแพง	56	22.1
- พื้นที่ไม่เหมาะสม	48	19.0
- ต้องใช้เงินลงทุนสูง	28	11.1
- รอฤดูกาลผลิตใหม่	26	10.3

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.10 สาเหตุที่เกษตรกรไม่ผลิตมังคุดอินทรีย์ผลการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ เรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.0)เกษตรกรให้เหตุผลว่าไม่มีตลาดรับซื้อ ความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ร้อยละ 64.4 ต้องใช้เวลามากร้อยละ 50.2 ไม่รู้ที่ขาย และวิธีปฏิบัติยุ่งยากร้อยละ 39.92 เท่ากันใช้แรงงานมาก ร้อยละ 33.6 ไม่มั่นใจเรื่องราคาร้อยละ 31.2 ขาดวัสดุอุปกรณ์ร้อยละ 25.7 ค่าแรงแพงร้อยละ 22.1 พื้นที่ไม่เหมาะสมร้อยละ 19.0 ต้องใช้เงินลงทุนสูงร้อยละ 11.1 และรอฤดูกาลผลิตใหม่ร้อยละ 10.3

5.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีในการผลิตมังคุดอินทรีย์

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ประกอบด้วย ด้านความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนดด้านสภาพพื้นที่/ดินและน้ำ ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช ปัญหาด้านตลาดและคุณภาพผลผลิต ด้านการผลิตและแรงงาน ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรดังรายละเอียดในตารางที่ 4.11ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ปัญหาของเกษตรกรที่มีในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

n = 253

ประเด็น	ระดับของปัญหา					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)			
1.ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนด								
1.1 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง	28 (11.10)	76 (30.00)	107 (42.30)	30 (11.90)	12 (4.70)	3.31	0.98	ปานกลาง
1.2 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการขอการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	28 (11.10)	77 (30.40)	99 (39.10)	20 (7.90)	29 (11.50)	3.22	1.11	ปานกลาง
1.3 ขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักและวิธีการเกษตรอินทรีย์ยุ่งยาก	28 (11.10)	59 (23.30)	117 (46.20)	20 (7.90)	29 (11.50)	3.15	1.09	ปานกลาง
1.4 ความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่ออกไปรับรองเกษตรอินทรีย์มีน้อย	3 (1.18)	34 (13.41)	102 (40.31)	69 (27.30)	45 (17.8)	2.53	0.98	น้อย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับของปัญหา					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2. ด้านสภาพพื้นที่/ดินและน้ำ	12.07	0.89	น้อย					
2.1 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	8 (3.20)	26 (10.30)	67 (26.50)	71 (28.10)	81 (32.00)	2.25	1.10	น้อย
2.2 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน	15 (5.90)	12 (4.70)	76 (30.00)	71 (28.10)	79 (31.20)	2.26	1.12	น้อย
2.3 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการจัดการน้ำให้เหมาะสมกับความ ต้องการของมังคุดใน ระยะเวลาต่างๆ	8 (3.20)	5 (2.00)	77 (30.40)	60 (23.70)	103 (40.7)	2.03	1.03	น้อย
2.4 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	5 (2.00)	12 (4.70)	72 (28.50)	54 (21.30)	110 (43.50)	2.00	1.04	น้อย
2.5 แหล่งน้ำไม่สะอาด	3 (1.20)	15 (5.90)	50 (19.80)	49 (19.40)	136 (53.80)	1.81	1.02	น้อย
3. ปัญหาด้านแมลงและโรคพืช	1.96	0.91	น้อย					
3.1 ไม่รู้จักแมลงศัตรูพืช	8 (3.15)	7 (2.80)	57 (22.50)	65 (25.70)	116 (45.85)	1.94	1.20	น้อย
3.2 ไม่เข้าใจการทำลายของแมลงศัตรูพืช	8 (3.20)	8 (3.20)	48 (19.00)	69 (27.30)	120 (42.40)	1.87	1.03	น้อย

ตารางที่ 4.11(ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับของปัญหา					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3.3 ไม่รู้วิธีป้องกัน-กำจัด แมลงศัตรูพืช	3 (1.20)	10 (4.00)	70 (27.70)	61 (24.10)	109 (43.10)	1.96	0.98	น้อย
3.4 ไม่รู้สาเหตุโรคพืช	5 (2.00)	15 (5.90)	53 (20.90)	83 (32.80)	97 (38.30)	2.00	1.00	น้อย
3.5 ไม่รู้วิธีป้องกัน-รักษา โรคพืช	5 (1.90)	8 (3.20)	67 (25.30)	83 (32.80)	93 (36.80)	2.04	1.20	น้อย
4.ปัญหาด้านตลาดและคุณภาพผลผลิต 3.17 0.66 ปานกลาง								
4.1 ราคาผลผลิตตกต่ำ	51 (20.20)	54 (21.30)	109 (43.10)	24 (9.50)	5 (1.90)	3.40	1.09	ปาน กลาง
4.2 พ่อค้ากดราคา	82 (32.40)	108 (42.70)	39 (15.40)	16 (6.30)	8 (3.20)	3.95	1.00	มาก
4.3 ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ตามความต้องการของ ตลาด	27 (10.70)	39 (15.40)	111 (43.90)	60 (23.70)	16 (6.30)	3.00	1.03	ปาน กลาง
4.4 สินค้าล้นตลาด	51 (20.20)	72 (28.40)	81 (32.00)	41 (16.20)	8 (3.20)	3.46	1.08	มาก
4.5 ไม่มีตลาดรองรับ ผลผลิต	102 (40.30)	78 (30.80)	48 (19.00)	20 (7.90)	5 (2.00)	4.00	1.04	มาก
4.6 ลักษณะภายนอก ผลผลิตไม่สวยงาม	46 (18.20)	51 (20.20)	75 (29.60)	57 (22.50)	24 (9.50)	3.15	1.23	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.11(ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับของปัญหา					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
4.7 คุณภาพไม่ตรงตาม ความต้องการของตลาด	29 (11.50)	49 (19.40)	70 (27.60)	74 (29.20)	31 (12.30)	2.89	1.19	ปาน กลาง
4.8 ผลผลิตมีการ ปนเปื้อนแมลงศัตรูพืช	17 (6.37)	26 (10.20)	92 (36.40)	87 (34.40)	31 (12.30)	2.65	1.04	ปาน กลาง
4.9 รสชาติของผลผลิต ไม่ตรงตามความต้องการ ของผู้บริโภค	2 (0.80)	10 (4.00)	80 (31.60)	71 (28.00)	90 (35.60)	2.06	0.94	น้อย
5. ด้านการผลิตและแรงงาน	3.16	0.74	ปานกลาง					
5.1 คุณภาพของปัจจัย การผลิตต่ำ	17 (6.72)	59 (23.32)	118 (46.64)	22 (8.70)	37 (14.62)	2.99	1.08	ปาน กลาง
5.2 ประสิทธิภาพของ ปัจจัยการผลิตต่ำ	17 (6.71)	55 (21.74)	119 (47.03)	39 (15.42)	23 (9.10)	3.02	1.00	ปาน กลาง
5.3 ขาดแคลนแรงงาน	51 (20.20)	93 (36.80)	78 (30.80)	17 (6.70)	14 (5.50)	3.59	1.05	มาก
5.4 ค่าจ้างแรงงานแพง	69 (27.30)	110 (43.50)	33 (13.00)	25 (9.90)	16 (6.30)	3.75	1.14	มาก
5.5 แรงงานขาดความ ชำนาญในการเก็บมังคุด	16 (6.30)	30 (11.90)	65 (25.69)	94 (37.20)	48 (19.00)	2.49	1.11	น้อย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	ระดับของปัญหา					\bar{X}	S.D.	แปล ความ
	5	4	3	2	1			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
6.ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร				2.73	1.03	ปานกลาง		
6.1 การให้คำแนะนำให้ ความรู้ไม่ชัดเจน	8 (3.20)	31 (12.30)	71 (28.10)	83 (32.80)	60 (23.70)	2.38	1.07	น้อย
6.2 การแจ้งข้อมูล ข่าวสารไม่ต่อเนื่อง	26 (10.30)	31 (12.30)	64 (25.30)	77 (30.40)	55 (21.70)	2.59	1.24	น้อย
6.3 การสนับสนุนไม่ เพียงพอ	27 (10.70)	57 (22.50)	59 (23.30)	79 (31.20)	31 (12.30)	2.88	1.20	ปาน กลาง
6.4 การสนับสนุนไม่ตรง ตามความต้องการ	24 (9.50)	66 (26.10)	68 (26.90)	66 (26.10)	29 (11.50)	2.96	1.16	ปาน กลาง
6.5 ขาดการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงาน	31 (12.30)	45 (17.80)	80 (31.60)	46 (18.20)	51 (20.20)	2.84	1.27	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมังคุด อินทรี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของปัญหาการผลิต มังคุดอินทรี้อยู่โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่ามีระดับปัญหาดังนี้

1. ปัญหาด้านตลาดและคุณภาพผลผลิต ในภาพรวมพบว่าเกษตรกรเห็นว่าปัญหาใน ด้านการตลาดและคุณภาพผลผลิตมังคุดตามระบบเกษตรกรอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตร อินทรีย์อยู่ในระดับมาก ใน 3 ประเด็น คือ ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.04) พ่อค้า กดราคา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 1.00) และสินค้าล้นตลาด ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.03) เกษตรกรมีปัญหาใน การผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลางใน 5 ประเด็น คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 1.09) ลักษณะภายนอกผลผลิตไม่สวยงาม ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 1.23) ผลผลิตไม่ได้ คุณภาพตามความต้องการของตลาด ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 1.03) คุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของ

ตลาด($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 1.19)ผลผลิตมีการปนเปื้อนแมลงศัตรูพืช ($\bar{X} = 2.65$, S.D. = 1.04)และเกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์อยู่ใน ระดับน้อย จำนวน 1 ประเด็น คือรสชาติของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 0.94)ตามลำดับ

3. ด้านการผลิตและแรงงานพบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าเกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ด้านการผลิตและแรงงานอยู่ในระดับมากใน 2 ประเด็น คือค่าจ้างแรงงานแพง ($\bar{X} = 3.75$ S.D. = 1.14) และขาดแคลนแรงงาน($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.05)เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ด้านการผลิตและแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง ใน 2 ประเด็น คือ ประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตต่ำ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 1.00)และคุณภาพของปัจจัยการผลิตต่ำ ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 1.08)เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ด้านการผลิตและแรงงานอยู่ในระดับน้อยใน 1 ประเด็น คือ แรงงานขาดความชำนาญในการเก็บมังคุด ($\bar{X} = 2.49$, S.D. = 1.11) ตามลำดับ

4. ด้านความรู้เกษตรอินทรีย์และข้อกำหนดพบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนดอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนดอยู่ในระดับปานกลางใน 3 ประเด็น คือ ขาดความรู้-ความเข้าใจในการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.98) ขาดความรู้-ความเข้าใจในการขอการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 1.11) และขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักและวิธีการเกษตรอินทรีย์ยุ่งยาก ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 1.09)เกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนดอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่ออกใบรับรองเกษตรอินทรีย์มีน้อย ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 0.98)ตามลำดับ

5. ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมพบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ระดับปานกลาง($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 1.03)เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับปานกลางใน 3 ประเด็น คือการสนับสนุนไม่ตรงตามความต้องการ ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 1.16) การสนับสนุนไม่เพียงพอ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.20)และขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 1.27)เกษตรกรมีปัญหาด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับน้อย 2 ประเด็น คือการแจ้งข้อมูลข่าวสารไม่ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 1.24)และการให้คำแนะนำให้ความรู้ไม่ชัดเจน($\bar{X} = 2.38$, S.D. = 1.07)ตามลำดับ

6.ด้านสภาพพื้นที่/ดินและน้ำเกษตรกรมีปัญหาด้านสภาพพื้นที่/ดินและน้ำอยู่ในระดับน้อย($\bar{X} = 2.07$, S.D. = 0.89)เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านสภาพพื้นที่/ดินและน้ำอยู่ในระดับน้อย ทั้ง 5 ประเด็น คือ ขาดความรู้-ความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน ($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 1.12) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 1.12) ขาดความรู้-ความเข้าใจในการจัดการน้ำให้เหมาะสมกับความต้องการของมังคุดในระยะต่างๆ($\bar{X} = 2.03$, S.D. = 1.03) แหล่งน้ำไม่เพียงพอ($\bar{X} = 2.00$, S.D. = 1.04) และแหล่งน้ำไม่สะอาด($\bar{X} = 1.81$, S.D. = 1.02)ตามลำดับ

7. ด้านโรคและแมลงศัตรูพืชเกษตรกรเห็นว่าปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืชอยู่ในระดับน้อย($\bar{X} = 1.96$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืชอยู่ในระดับน้อย ทั้ง 5 ประเด็น คือ ไม่รู้วิธีป้องกัน-กำจัดแมลงศัตรูพืช($\bar{X} = 2.04$, S.D. = 1.20) ไม่รู้สาเหตุโรคพืช ($\bar{X} = 2.00$, S.D. = 1.00) ไม่รู้วิธีป้องกัน-กำจัดแมลงศัตรูพืช($\bar{X} = 1.96$, S.D. = 0.98) ไม่รู้จักแมลงศัตรูพืช($\bar{X} = 1.94$, S.D. = 1.20) และไม่เข้าใจการทำลายของแมลงศัตรูพืช($\bar{X} = 1.87$, S.D. = 1.03)ตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรในประเด็นข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตมังคุดอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมังคุดอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

n=253

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ด้านการตลาด		
1.1 ส่งเสริมให้มีตลาดรับซื้อมังคุดอินทรีย์ในพื้นที่	215	99.2
1.2 มีมาตรการป้องกันพ่อค้ากดราคาผลผลิต เช่น มีการประกันราคา	156	61.7
2.ด้านการผลิตและแรงงาน		
2.1 ควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิตที่จำหน่ายในท้องตลาดให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ราคาเหมาะสม	110	43.5
2.2 แก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน	53	20.9

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=253

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. ด้านความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนด		
3.1 ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง	76	30.0
3.2 ให้ความรู้เรื่องข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์เพื่อเกษตรกรปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	28	11.1
3.3 ถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการทำเกษตรอินทรีย์ในทุกด้าน	24	9.5
4. ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร		
4.1 มีการสนับสนุนเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง	62	24.5
5. อื่นๆ		
มีสวัสดิการสำหรับเกษตรกรที่ทำอินทรีย์เช่น สนับสนุนแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ย / ดอกเบี้ยต่ำ/ พักชำระหนี้ สำหรับเกษตรกรที่มีการผลิตพืชอินทรีย์	2	0.8

จากตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1. ด้านการตลาดเกษตรกร ร้อยละ 99.2เสนอแนะว่าควรจัดให้มีตลาดรับซื้อมังคุดอินทรีย์ในพื้นที่และเกษตรกรร้อยละ 61.7เห็นว่าควรมีมาตรการป้องกันพ่อค้ากลางผลผลิต เช่น มีการประกันราคา

2. ด้านการผลิตและแรงงาน เกษตรกร ร้อยละ 43.5เสนอแนะให้ควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิตที่จำหน่ายในท้องตลาดให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ และร้อยละ 20.9เสนอแนะให้แก้ปัญหาคารขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต

3. ด้านความรู้เกษตรอินทรีย์และข้อกำหนดเกษตรกร ร้อยละ 30.0เสนอแนะว่าควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องเกษตรกรร้อยละ 11.1 เสนอแนะว่าควรให้ความรู้เรื่องข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์เพื่อเกษตรกรปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเกษตรกรร้อยละ 9.5เสนอแนะว่าให้ถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการทำเกษตรอินทรีย์ในทุกด้าน

4. ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกษตรกร ร้อยละ 24.5เสนอแนะให้มีการสนับสนุนเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง

5.อื่นๆ เกษตรกร ร้อยละ 0.8 เสนอแนะให้มีสวัสดิการสำหรับเกษตรกรที่ทำอินทรีย์ เช่น สนับสนุนแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ย / ดอกเบี้ยต่ำ/ พักชำระหนี้ สำหรับเกษตรกรที่มีการผลิตพืชอินทรีย์

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรใน ตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรีดังนี้

1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี 3) เพื่อ ศึกษาแรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบล อ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี 5) เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ ในการผลิตมังคุดตามระบบ เกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัด จันทบุรี จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร มีจำนวนผู้ขึ้นทะเบียนไว้ จำนวน 689 ราย (ข้อมูลเดือนมกราคม 2555) จากจำนวน 8 หมู่บ้านในตำบลอ่างศิระ คำนวณขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane กำหนดนัยสำคัญที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 36.72 ของประชากรทั้งหมด ทำการสุ่มจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน แบบการ สุ่มตัวอย่างง่ายโดยการจับสลาก เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8621 ทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่าง 20 ราย เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ ค่าสัมประสิทธิ์ความ เชื่อมั่น เท่ากับ 0.9170 , 0.7330 และ 0.756 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52.53 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรมีประสบการณ์การผลิตมังคุดทั่วไปโดยเฉลี่ย 21.51 ปี มีประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์โดยเฉลี่ย 6.61 ปี

1.3.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ พบว่า

1) พื้นที่ พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 6.17 ไร่ ไม่พบว่ามีพื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ส่วนใหญ่ การปลูกมังคุดนั้น เกษตรกรจะปลูกมังคุดแซมในพืชหลัก เช่น ทุเรียน หรือลองกอง หรือปลูกแบบผสมผสาน ทั้งนี้มังคุดเป็นพืชที่ต้องใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวมาก จึงไม่นิยมปลูกเป็นพืชหลัก

2) แรงงาน พบว่า แรงงานเกษตรกรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.15 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานรับจ้าง เกษตรกรที่มีแรงงานรับจ้างมีการจ้างแรงงานเฉลี่ย 2.26 คน

3) ต้นทุนการผลิต พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 2,967.27 บาทต่อไร่ และไม่มีต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์

4) รายได้ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 77,484.52 บาทต่อปี ทั้งนี้เกษตรกรไม่มีรายได้จากการขายมังคุดอินทรีย์

5) หนี้สิน พบว่า เกษตรกรส่วนหนึ่งไม่มีหนี้สิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สิน โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 174,134.1 บาทต่อครอบครัว เกษตรกรจำนวนหนึ่งมีทุนของตัวเอง เกษตรกรส่วนใหญ่กู้ยืมเงินเพื่อลงทุน โดยกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) รองลงมากู้ยืมเงินทุนจากสหกรณ์การเกษตรระยอง ส่วนหนึ่งมีการกู้ยืมเงินนอกระบบ และส่วนหนึ่งมีทั้งทุนของตนเองและกู้ยืมเงินเพื่อลงทุน

6) สภาพการปลูกมังคุด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกมังคุดแบบสวนผสม เกษตรกรส่วนน้อยที่ปลูกแบบสวนเดี่ยว

7) การใช้ปัจจัยการผลิต เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ รองลงมาใช้สารเคมีอย่างเดียว มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ใช้สารเคมีเลย

(1) การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการสำหรับการผลิตมังคุด เกษตรกรจำนวนหนึ่งในสาม ทำปุ๋ยหมักและทำปุ๋ยน้ำหมักใช้เอง เกษตรกรส่วนน้อยมีการผลิตสารสกัดจากสมุนไพร

ใช้เอง การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา การขยายเชื้อราบิวเวอเรีย การทำน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อใช้มูล มีการผลิตใช้เองเป็นส่วนน้อย

(2) การใช้ปัจจัยสำหรับการผลิตมังคุด เกษตรกรจำนวนครึ่งหนึ่งมีการใช้การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ การใช้ปุ๋ยพืชสดและน้ำส้มควันไม้ เกษตรกรมีการปฏิบัติน้อย การใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือนเกษตรกรเกือบทั้งหมดที่ไม่เคยใช้ การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มามีเกษตรกรส่วนน้อยที่ปฏิบัติ การใช้เชื้อราบิวเวอเรีย การใช้เชื้อไวรัส NPV การเชื้อแบคทีเรีย BT การใช้แมลงตัวห้ำ ตัวเบียน การใช้กับดักกวางเหนียว และการใช้กับดักแสงไฟเกษตรกรเกือบทั้งหมดไม่เคยใช้เลย มีเพียงบางรายที่มีการใช้ในระดับปฏิบัติน้อย

(3) แหล่งจำหน่ายมังคุด ส่วนใหญ่จำหน่ายให้กับพ่อค้าเร่ริมทาง ลังรับซื้อผลไม้ และตลาดซื้อขายผลไม้ในท้องถิ่น มีส่วนน้อยที่มีพ่อค้ามารับซื้อถึงในสวน

1.3.3 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ พบว่า เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นเฉลี่ย 2.51 ครั้งต่อเดือน การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1.09 ครั้งต่อเดือน การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ 1.23 ครั้งต่อเดือน และเกษตรกรมีประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรอินทรีย์ 1.37 ครั้งต่อปี

1.3.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ ระดับความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

- 1) ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีระดับความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก
- 2) ด้านต้นทุนการผลิตและด้านตลาด ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านต้นทุนการผลิตและการตลาดเป็นปัจจัยที่มีระดับความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง
- 3) ด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าข้อกำหนดเป็นปัจจัยที่มีระดับความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง
- 4) การส่งเสริมและแหล่งความรู้ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นการส่งเสริมและการให้ความรู้เป็นปัจจัยที่มีระดับความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.5 แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีแรงจูงใจการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ต้องการให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาด ต้องการเลิกใช้สารเคมี ต้องการเปลี่ยนแปลง

ระบบการผลิตให้เกิดความยั่งยืน และก่อนลงมือปฏิบัติมีการเตรียมการหรือวางแผนก่อนเสมอตามลำดับ

1.3.6 ด้านความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ใน 2 ประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การผลิตมังคุดอินทรีย์จะช่วยให้สุขภาพของผู้ผลิตปลอดภัย มังคุดอินทรีย์ช่วยให้สุขภาพของผู้บริโภคปลอดภัย ตามลำดับ

1.3.7 สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรไม่ผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่เกษตรกรไม่ผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 ดังนี้ ไม่มีตลาดรับซื้อ ความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ ต้องใช้เวลามาก ตามลำดับ

1.3.8 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกมังคุดตามระบบอินทรีย์ ผลการศึกษาพบว่า

1) เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น คือ ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต พ่อค้ากลางราคา สินค้าล้นตลาด โรคและแมลงศัตรูพืช ตามลำดับโดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่า

- (1) ควรจัดให้มีตลาดรับซื้อมังคุดอินทรีย์ในพื้นที่
- (2) ควรให้มีมาตรการป้องกันพ่อค้ากลางราคาผลผลิต เช่น มีการประกันราคา
- (3) ควรให้ควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิตที่กำหนดในท้องตลาดให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ
- (4) ให้แก้ปัญหาค่าขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต
- (5) ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง ให้ความรู้เรื่องข้อกำหนดเกษตรกรอินทรีย์เพื่อเกษตรกรปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- (6) ควรถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการทำเกษตรอินทรีย์ในทุกด้าน
- (7) ควรให้มีการสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง
- (8) ควรจัดให้มีสวัสดิการสำหรับเกษตรกรที่ทำอินทรีย์ เช่น สนับสนุนแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ย / ดอกเบี้ยต่ำ / พักชำระหนี้ สำหรับเกษตรกรที่มีการผลิตพืชอินทรีย์

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ และปัญหาในการผลิตมังคุดอินทรีย์ มีสิ่ง ที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.53 ปี จบชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์การผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 21.51 ปี และมีประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์ เฉลี่ย 1.99 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา ส่อไทยสงค์ (2551: 77) ที่ศึกษาการยอมรับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีอายุเฉลี่ย 50.84 ปี ประสบการณ์ผลิตมังคุดเฉลี่ย 13.49 ปี การศึกษาของปราโมทย์ น้อยศรี (2546 : 41) ที่ศึกษาความต้องการเทคโนโลยีการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี มีอายุเฉลี่ย 45.02 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำสวนมังคุดเฉลี่ย 13.54 ปี การศึกษาของอภิชาติ ศศิสมันต์ (2546: 68) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.21 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการผลิตพืชอื่นๆตามระบบเกษตรอินทรีย์ ดังนี้ การศึกษาของโสภณภัทร สุนทรพันธ์ (2552: 51-53) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์ เฉลี่ย 5.23 ปี

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์การผลิตมังคุดทั่วไปมากกว่า 10 ปี เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากและมีการผลิตมังคุดมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ปลูกไว้ จึงมีประสบการณ์มาก แต่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ เกษตรกรมีประสบการณ์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์นั้น เกษตรกรเริ่มให้ความสนใจเมื่อปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้นในระยะ 3-5 ปีที่ผ่านมา และนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจันทบุรีมีโครงการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง ในส่วนประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์ ส่วนใหญ่เป็นประสบการณ์จากการเข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ โดยแหล่งความรู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ สำนักวิจัยการเกษตรเขตที่ 6 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี รวมถึงแปลงเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัด

จันทบุรี ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ยังไม่เคยนำมาปฏิบัติ ในบางรายมีการทดลองปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติ โดยไม่ใช่สารเคมีเลย แต่ยังมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เคมี และการใช้สารกำจัดวัชพืช ซึ่งเกษตรกรเข้าใจว่า ถ้าไม่ฉีดพ่นสารเคมี ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี คือการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับระบบเกษตรอินทรีย์ จากการสัมภาษณ์จึงแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริง

2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 6.17 ไร่ ไม่มีพื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์ เนื่องจากในพื้นที่ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตมังคุดอินทรีย์ ผลผลิตที่จำหน่ายได้จึงมีราคาเท่ากับมังคุด ตกไซส์ คือ มีลักษณะคุณภาพผลผลิตภายนอกที่ไม่ตรงตามความต้องการของตลาดส่งออก ต้องจำหน่ายในราคาตกไซส์ มีราคาถูก ทำให้ไม่มีการผลิตมังคุดอินทรีย์

2.2.1 แรงงานเกษตรในครัวเรือน เฉลี่ย 1.34 คน เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีแรงงานรับจ้าง เป็นการใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก เกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานรับจ้างมีแรงงานเฉลี่ย 1.34 คน ทั้งนี้หากมีการจ้างแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานจ้างเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต และพบในเกษตรกรที่มีพื้นที่ผลิตมังคุดมาก และแรงงานในครัวเรือนมีน้อย จึงจะมีการจ้างแรงงานเพิ่มในช่วงการเก็บเกี่ยว

2.2.3 ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไปเฉลี่ย จำนวน 2,967.27 บาทต่อไร่ ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ไม่มีเนื่องจากไม่มีพื้นที่ผลิตมังคุดอินทรีย์ ต้นทุนการผลิตมาจากการใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารกำจัดเพลี้ยไฟ การใช้ปุ๋ยคอก และการจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิต การผลิตมังคุดมีการดูแลที่ไม่ยุ่งยากนักทั้งการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและการจัดการน้ำ จึงกล่าวได้ว่าต้นทุนการผลิตมังคุดส่วนใหญ่มาจากการจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นหลัก

2.2.4 รายได้จากการจำหน่ายมังคุดทั่วไป พบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไป เฉลี่ย 77,484.52 บาทต่อปี และเกษตรกรไม่มีรายได้จากการจำหน่ายมังคุดอินทรีย์ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ผลิตมังคุดอินทรีย์

2.2.5 หนี้สิน พบว่า เกษตรกรมีหนี้สิน โดยเฉลี่ย 134,363 บาทต่อครอบครัว

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของนิตยา ส่อไทยสงค์ (2551:77) ที่ศึกษาการยอมรับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของตำบลสองพี่น้อง อำเภอบางใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า พื้นที่สวนเฉลี่ย 6.23 ไร่ การศึกษาของโสภณภัทร์ สุนทรพันธ์ (2552: 51-53) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีสมาชิกในครอบครัวประมาณ 4 คน ส่วนใหญ่ใช้คนในครอบครัวเป็นหลักในการปลูกมะม่วง มีขนาดพื้นที่ในการปลูกมะม่วงอินทรีย์เฉลี่ย 6.74 ไร่ สอดคล้อง

กับการศึกษาของปราโมทย์ น้อยศรี (2546: 41-44) ที่ศึกษาความต้องการเทคโนโลยีการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 8.4 ไร่ มีแรงงานในครอบครัวที่ใช้ในการผลิตมังคุดเฉลี่ย 2.46 คน มีรายได้จากการจำหน่ายมังคุดโดยเฉลี่ย 73,386.08 บาท และมีต้นทุนการผลิตมังคุดโดยเฉลี่ย 25,146.84 บาท

1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้านพื้นที่การผลิตมังคุด ต้นทุนการผลิต หนี้สิน สภาพการปลูก แหล่งจำหน่ายผลผลิต จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า

(1) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตมังคุดโดยเฉลี่ยไม่เกิน 10 ไร่ จากการศึกษาพบว่าไม่มีพื้นที่ปลูกมังคุดเพื่อผลิตมังคุดอินทรีย์ เนื่องจากสภาพการปลูกพืชแบบผสมผสานจึงไม่สามารถเลี่ยงการใช้สารเคมีในพืชหลักได้ เช่น ทุเรียน ที่เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเพื่อผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพเพื่อการส่งออก แม้จะไม่ได้ใช้กับมังคุดโดยตรงก็ตาม ผลผลิตมังคุด หรือการปลูกมังคุดในลักษณะนี้ไม่จัดเป็นการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์อย่างที่เกษตรกรเข้าใจว่าการไม่ใช้สารเคมีกับมังคุดโดยตรงเป็นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์

(2) ต้นทุนการผลิต จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรไม่มีต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์เนื่องจากการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด และเป็นการผลิตเพื่อการค้า เกษตรกรมีการใช้สารเคมีเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ ทำให้มังคุดซึ่งเป็นพืชแซมไม่สามารถเลี่ยงสารเคมีเหล่านี้ได้ เป็นเหตุให้เกษตรกรไม่สามารถผลิตมังคุดในระบบเกษตรอินทรีย์ได้จึงไม่มีการผลิตมังคุดอินทรีย์ส่งผลให้ไม่มีต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ ทั้งนี้การผลิตมังคุดต้องใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวมาก แรงงานหลักจึงเป็นแรงงานสมาชิกในครัวเรือน แรงงานรับจ้างโดยเฉลี่ยจะมีการจ้างแรงงานรับจ้างน้อย และจ้างเฉพาะช่วงการเก็บเกี่ยว สาเหตุมาจากการเก็บมังคุดมีความละเอียดอ่อนต้องเก็บทีละผล และไม่ให้ตกพื้น เพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต ช่วงการเก็บเกี่ยวนาน 1-2 เดือน และเก็บเกี่ยวได้ไม่พร้อมกัน อีกทั้งแรงงานหายาก และมีอัตราจ้างแพง บางช่วงเกษตรกรต้องจ้างแรงงานเก็บผลผลิตมังคุดเป็นรายกิ โลๆละ 3-5 บาท จึงเป็นเหตุให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ดังนั้น ต้นทุนส่วนใหญ่มาจากการซื้อปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดเพลี้ยไฟ และค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิต

(3) รายได้ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการขายมังคุดทั่วไปเฉลี่ย 93,151.857 บาทต่อปี

(4) หนี้สิน พบว่า เกษตรกรจำนวนหนึ่งไม่มีหนี้สิน เกษตรกรที่มีหนี้สินเฉลี่ย 134,363 บาทต่อครอบครัว หนี้สินโดยรวมเกิดจากการกู้ยืมเพื่อการลงทุนและเพื่อการดำรงชีพ แหล่งเงินทุนของเกษตรกร เกษตรกรจำนวนหนึ่งในสามมีทุนของตัวเอง เกษตรกรจำนวนสองในสามกู้ยืมเงินเพื่อลงทุน โดยมีเกษตรกรจำนวนครึ่งหนึ่งที่กู้ยืมเงินได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์ (ช.ก.ส.) รองลงมากู้ยืมเงินทุนจากสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด เกษตรกรส่วนหนึ่งมีการกู้ยืมเงินนอกระบบ โดยสาเหตุที่ต้องกู้ยืมเงินนอกระบบนั้น เกษตรกรที่สัมภาษณ์กล่าวว่า เนื่องจากไม่สามารถกู้ยืมเงินในระบบได้เพราะไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนด ทั้งนี้เกษตรกรเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ครบตามกำหนด ทั้งนี้เกษตรกรบางส่วนใช้เงินทุนของตนเองและกู้ยืมเงินเพื่อลงทุน ทั้งนี้การที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สิน สืบเนื่องจากรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย สาเหตุหนึ่งคือ ปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูงขึ้น แต่เกษตรกรอาจจำหน่ายผลผลิตได้ราคาไม่สูงนัก และปีที่ผ่านมา สภาพอากาศไม่เอื้อต่อการออกดอกของมังคุด ทำให้เกษตรกรมีผลผลิตมังคุดน้อยลงด้วย

(5) สภาพการปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกมังคุดแบบสวนผสม ทั้งนี้ลักษณะการปลูกไม้ผลในพื้นที่ตำบลอ่างศิระจะผสมผสานกันหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ เกษตรกรส่วนน้อยที่ปลูกแบบสวนเดี่ยวจะสามารถควบคุมการผลิตได้ตามระบบอินทรีย์จึงสนับสนุนผลการศึกษาที่พบว่าไม่มีพื้นที่การผลิตมังคุดอินทรีย์ รวมถึงไม่มีต้นทุนและรายได้จากการผลิตมังคุดอินทรีย์

(6) แหล่งจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีแหล่งจำหน่ายมากกว่าหนึ่งแห่ง ส่วนใหญ่ จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าเร่ที่จอร์จรับซื้อตามริมทางโดยผลผลิตที่นำมาจำหน่ายเป็นการขายคละไซค์โดยมากจะมีคุณภาพผลผลิตภายนอกไม่ตรงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ราคาจะต่ำกว่ามังคุดส่งออก รองลงมา เป็นจอร์จรวบรวมผลผลิตเพื่อการส่งออก เกษตรกรเรียกว่า ล้ง ผลผลิตที่นำมาจำหน่ายจะต้องมีการคัดขนาด และได้ราคาที่ต่างกันในแต่ละไซค์ ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศจะมีราคาสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลผลิตที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตเคมีเพื่อให้มีคุณภาพผิวผลมัน น้ำหนักได้ตามเกณฑ์ เป็นที่ต้องการของต่างประเทศ ซึ่งเป็นความแตกต่างทางด้านราคาอย่างเห็นได้ชัดที่ทำให้เกษตรกรเลือกที่จะผลิตมังคุดด้วยการพึ่งพาสารเคมี นอกจากนี้เกษตรกรมีการจำหน่ายผลผลิตมังคุดที่ตลาดซื้อขายผลไม้ท้องถิ่น เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการซื้อขายผลไม้ที่มีพ่อค้ามารับซื้อเป็นจำนวนมาก และเป็นแหล่งขายที่อยู่ในท้องถิ่นหรือชุมชนข้างเคียง ทั้งนี้ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นมังคุดคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของผู้ส่งออก (มังคุดคอกไซค์)ราคาจะต่ำกว่าการจำหน่ายให้กับล้ง โดยจำหน่ายแบบคละไซค์ เกษตรกรส่วนหนึ่งจำหน่ายให้กับสหกรณ์การเกษตรที่ตนเองเป็นสมาชิก และน้อยที่สุดคือ มีพ่อค้ามารับถึงสวน ในรายที่พ่อค้ามารับถึงสวน ส่วนใหญ่เป็นขาประจำมารับซื้อ และเป็นพ่อค้าที่ซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดพื้นที่ข้างเคียง

1.1 การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการสำหรับการผลิตมังคุด

1.1.1 การผลิตปัจจัยไว้ใช้เอง พบว่า

(1) การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ พบว่าเกษตรกรส่วนหนึ่ง ทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพใช้เองอย่างต่อเนื่องเพราะเห็นว่าเป็นการลดต้นทุน และเพื่อการฟื้นฟูสภาพดิน

(2) การผลิตสารสกัดจากสมุนไพรและน้ำส้มควันไม้ พบว่าเกษตรกรส่วนน้อยที่มีการผลิตสารสกัดจากสมุนไพรไว้ใช้เอง เพราะไม่มั่นใจว่าจะป้องกันศัตรูพืชที่สำคัญได้ การทำน้ำส้มควันไม้ จะไม่ผลิตเองเนื่องจากไม่มีวัสดุอุปกรณ์ ในผู้ที่ผลิตเองได้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เตาเผาถ่านอยู่แล้ว

(3) การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบีวเวเรีย พบว่าเกษตรกรไม่มีการปฏิบัติเนื่องจากเชื้อเหล่านี้มีอายุการเก็บรักษาสั้น เกษตรกรจะซื้อมาใช้มากกว่าขยายเชื้อเอง

(4) การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อเก็บมูลไว้ใช้เอง พบว่า เกษตรกรในตำบลอ่างศิระยังไม่มีการเลี้ยงไส้เดือนดิน ทั้งนี้เกษตรกรยังขาดประสบการณ์การเลี้ยงไส้เดือนดิน

1.1.2 การใช้ปัจจัยการผลิตมังคุด พบว่า

(1) การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยมูลไส้เดือนและปุ๋ยพืชสด พบว่า เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพเป็นประจำ เพราะยังพอหาซื้อได้ ส่วนการใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน ปุ๋ยพืชสด มีการปฏิบัติน้อยมาก เพราะไม่มีการผลิตเอง และไม่มีการจำหน่ายมากนัก

(2) การใช้น้ำส้มควันไม้ เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวเรีย เชื้อไวรัสเอ็นพีวี การใช้แมลงตัวห้ำ-ตัวเบียน กับดักกาวเหนียว และกับดักแสงไฟ พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติน้อยมาก โดยเกษตรกรให้เหตุผลว่ามีความยุ่งยาก ทั้งนี้เนื่องจากวัสดุที่ใช้ หายาก มีราคาแพงและไม่มั่นใจในคุณภาพของปัจจัยการผลิต

(3) การใช้ปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ เพราะเห็นว่าสะดวกและหาซื้อได้ง่าย การใช้สารชีวภาพทำให้เกษตรกรรู้สึกปลอดภัยและเพื่อปรับสภาพดิน รองลงมาเป็นการใช้สารเคมีอย่างเดียวเพราะเกษตรกรเชื่อว่าจะให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีกว่า อีกทั้งปุ๋ยคอกหายาก มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่ไม่ใช้สารเคมีเลย เน้นการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักที่ทำเอง บ้างก็ซื้อ แต่ส่วนใหญ่เกษตรกรให้ความเห็นว่า ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก รวมถึงปุ๋ยชีวภาพที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมีคุณภาพต่ำ โฆษณาเกินจริง

จะเห็นได้ว่าการพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีการผลิตปัจจัยการผลิตไว้ใช้เอง เนื่องจากเห็นว่าการกระทำดังกล่าวต้องใช้เวลาอย่างมาก ไม่ทันต่อความต้องการ

นำไปใช้ อีกทั้งเกษตรกรเองมีความเคยชินกับความสะดวกสบายจากการซื้อปัจจัยการผลิตมากกว่าทำเอง ส่วนการใช้สารชีวภัณฑ์ เกษตรกรขาดความรู้ในการนำไปใช้ที่ถูกต้อง ขาดความมั่นใจในประสิทธิผลจึงไม่มีการนำมาใช้เพื่อทดแทนสารเคมี อีกทั้งมีข้อจำกัดเรื่องอายุการเก็บรักษา ราคาก็ไม่นำมาจำหน่าย เกษตรกรหาซื้อไม่สะดวกเป็นสาเหตุให้เกษตรกรไม่นำมาใช้ ซึ่งให้เห็นว่าเกษตรกรเคยชินกับความสะดวกสบายในการซื้อปัจจัยการผลิตมาใช้มากกว่าการผลิตเอง

2.3 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นเฉลี่ย 2.51 ครั้งต่อเดือน การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1.09 ครั้งต่อเดือน การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ 1.23 ครั้งต่อเดือน และเกษตรกรมีประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์ 1.37 ครั้งต่อปี สอดคล้องกับ การศึกษาของโสภณัทร์สุนทรพันธ์ (2552:58) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรเกือบสามในสี่เคยมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 2.75 ครั้งต่อปี มีการติดต่อกับผู้ปลูกเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่อื่นเฉลี่ยประมาณ 5 ครั้งต่อปี

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อยมาก อาจเนื่องจากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะพึ่งพาหน่วยงานราชการ เพราะไม่มีการช่วยเหลือในด้านปัจจัยการผลิตเช่นในอดีต อีกทั้งเกษตรกรเองมีความรู้และประสบการณ์ในการผลิตมังคุดอยู่แล้ว ในการเข้ารับการฝึกอบรมเกษตรกรเกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรและการทำงานของหน่วยงานราชการมีความซ้ำซ้อน มีการฝึกอบรมในหัวข้อเดียวกัน ในเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้เกษตรกรเห็นว่าการเข้ารับการอบรมไม่ทำให้ความรู้ที่มีเพิ่มขึ้นและนำไปปฏิบัติได้ ดังนั้นในการถ่ายทอดความรู้จึงควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นการฝึกปฏิบัติด้วยการทำจริง ลดปริมาณเป้าหมายผู้เข้ารับการอบรม แต่เน้นการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบให้มีความรู้ความสามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง มีการติดตามประเมินผล และการอบรมพัฒนาความรู้ให้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นแบบอย่างในพื้นที่ และมีการถ่ายทอดความรู้ด้วยการสาธิตจากผู้ที่ประสบความสำเร็จสู่เกษตรกรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงต่อไป

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ ระดับความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญที่เกี่ยวข้อง พบว่า

3.1 ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่า ประเด็นด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านต้นทุนการผลิตและด้านตลาด ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่า ประเด็นด้านต้นทุนการผลิตและการตลาดเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าประเด็นด้านข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง

3.4 ด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่า ประเด็นการส่งเสริมและการให้ความรู้เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าเกษตรกรให้ความสำคัญปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพและความปลอดภัยมากที่สุด เนื่องจากได้รับผลกระทบต่อตนเองอย่างเห็นได้ชัด จึงมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตที่มีความปลอดภัย ในขณะที่เดียวกันก็คำนึงถึงตลาดรองรับผลผลิตที่จะต้องมีความชัดเจน แน่นนอน และเกษตรกรเห็นว่าข้อกำหนดของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีผลในเรื่องการรับรองคุณภาพผลผลิตเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาด ในด้านการส่งเสริมและให้ความรู้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นความรู้ส่งเสริมให้การผลิตมีคุณภาพตามระบบอินทรีย์มีการพัฒนาให้เกิดความสำเร็จและผลผลิตเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

4. แรงจูงใจการผลิตมังคุดอินทรีย์

ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์ของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

4.1 แรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับ ในภาพรวม พบว่า แรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับการผลิตมังคุดอินทรีย์ของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง

4.2 แรงจูงใจด้านความอดทนและพยายาม ในภาพรวม พบว่า แรงจูงใจด้านความอดทนและพยายามของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง

4.3 แรงจูงใจด้านการตัดสินใจ ในภาพรวม พบว่า แรงจูงใจด้านการตัดสินใจของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง

4.4 แรงจูงใจด้านการแก้ไขปัญหา ในภาพรวมพบว่า แรงจูงใจด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้แรงจูงใจมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรต่ำลงบ้างก็ในด้านที่มีความต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากสารเคมี และหากมีตลาดมารองรับผลผลิตมังคุดอินทรีย์ และมีราคาที่เหมาะสม เกษตรกรก็มีความเป็นไปได้ที่เกษตรกรจะผลิตมังคุดอินทรีย์ แต่ในภาพรวมแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยังมีความลังเล ไม่แน่ใจในเรื่องของการตลาดที่เกษตรกรไม่มีความชัดเจนของเส้นทางการตลาด ซึ่งจากข้อมูลข่าวสารที่เกษตรกรได้รับผลผลิตมังคุดอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดแต่เกษตรกรไม่สามารถเชื่อมโยงถึงตลาดเกษตร

อินทรีย์ได้ เป็นปัญหาหนึ่งที่จะต้องพึ่งพาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตกับผู้บริโภคในตลาดเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นใจมากขึ้นในด้านการตลาดมังคุดอินทรีย์

5. ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ จากผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวม เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

5.1 ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยให้สุขภาพผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัยและเป็นการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย

5.2 ด้านการผลิตและต้นทุนการผลิต ในภาพรวม เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต อยู่ในระดับเห็นด้วย

5.3 ด้านตลาดและรายได้ ในภาพรวม เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีตลาดแน่นอน อยู่ในระดับไม่แน่ใจ

จากผลการศึกษา เกษตรกรที่ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชในระบบอินทรีย์ โดยทั่วไปมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับแนวทางการผลิตพืชอินทรีย์ ที่มุ่งเน้นความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค ตลอดจนงานวิธีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งยังมีผลต่อด้านต้นทุนการผลิตที่ไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีที่มีราคาแพงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตไม่มีความแน่นอน และเกษตรกรเห็นว่า ถ้าผลผลิตมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ย่อมส่งผลให้เกษตรกรมีตลาดที่แน่นอน ผลผลิตมีราคาดีเพราะเป็นสินค้าคุณภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า หากมีการแก้ไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัญหาของการทำเกษตรอินทรีย์ให้สำเร็จ เกษตรกรมีแนวโน้มว่าจะปรับเปลี่ยนการผลิตโดยพึ่งพาสารเคมีมาเป็นการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตมังคุดอินทรีย์ จากผลการศึกษา ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 3 ประเด็น คือ ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต พ่อค้ากดราคา สินค้าล้นตลาด ส่วนโรคและแมลงศัตรูพืช โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีตลาดรับซื้อมังคุดอินทรีย์ในพื้นที่ ควรให้มีมาตรการป้องกันพ่อค้ากดราคาผลผลิต เช่น มีการประกันราคา ควรมีมาตรการควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิตที่กำหนดในท้องตลาดให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความรู้เรื่องข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ควรถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็น

ประโยชน์ต่อการทำเกษตรอินทรีย์ในทุกด้าน ควรมีการสนับสนุนการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง และควรจัดให้มีสวัสดิการสำหรับเกษตรกรที่ทำผลิตพืชแบบเกษตรอินทรีย์ เช่น สนับสนุนแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ย / ดอกเบี้ยต่ำ/พักชำระหนี้ สำหรับเกษตรกรที่มีการผลิตพืชอินทรีย์ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์

สอดคล้องกับการศึกษาของ นางราญ พิมพ์โคตร (2549 : 71) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับมากที่สุดในประเด็นปัญหาด้านปัจจัยการเพิ่มผลผลิตมีราคาแพง ปลูกอินทรีย์ผลิตได้ไม่พอใช้ ปัญหาด้านการตลาด ขายผลผลิตไม่ได้ราคา ไม่มีที่จำหน่ายสินค้า และเสนอแนะให้รัฐบาลได้มีการช่วยเหลือในด้านการหาปัจจัยการผลิต และมีการประกันราคาผลผลิตตลอดการรับซื้อผลผลิตที่มีคุณภาพเพื่อความยั่งยืน และจากการศึกษาของ ทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ (2546 : 72) ที่ศึกษาการยอมรับการทำเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาการจำหน่ายผลผลิต ด้านราคาผลผลิตถูก โดยเฉพาะเกษตรกรที่ปลูกไม้ผล มีแหล่งจำหน่ายไม่แน่นอน และเสนอแนะ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน ในแปลงของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ เกษตรกรสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาตัดสินใจในการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ การศึกษาของวิญญู พันธุ์โต (2545 : 91) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีทำการเกษตรไปสู่เกษตรอินทรีย์: กรณีศึกษาตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและทำการเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องอันเป็นผลมาจากความตั้งใจและภูมิปัญญาท้องถิ่น และกลุ่มที่เลิกทำการเกษตรแบบอินทรีย์เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคจากภาระรายจ่ายในครอบครัวและภาระหนี้สิน ระยะเวลาในการดำเนินการที่ยาวนานกว่าจะเห็นผล ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่เพิ่มขึ้น การดูแลผลผลิตที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อน และที่สำคัญคือไม่มีตลาดรองรับผลผลิต

จากผลการวิจัย เกษตรกรแม้จะมีความตั้งใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ แต่จากปัญหาที่พบ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเกิดความท้อถอยในการที่จะดำเนินการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้การผลิตมังคุดอินทรีย์เป็นทางเลือกในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตของเกษตรกร และตอบสนองความต้องการของตลาดผู้บริโภคมังคุดอินทรีย์ การสร้างมาตรฐานสินค้าเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการแข่งขันในตลาดการค้าเสรีที่มีการกีดกันสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจากสารเคมี และเพื่อความยั่งยืนในการผลิตมังคุดอินทรีย์จึงควรมีการเร่งแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะปัญหาด้านการตลาดที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจของเกษตรกร ในการผลิตมังคุดตามระบบอินทรีย์รวมถึงพืชชนิดอื่นๆด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุและผลที่ปรากฏและค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการส่งเสริมการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการวางแผนส่งเสริมการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ และสอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรดังต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมด้านการตลาดเกษตรอินทรีย์ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีตลาดแยกออกจากตลาดผลผลิตที่มีการใช้สารเคมีอย่างชัดเจน เพื่อให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายมีตลาดซื้อขายที่เป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจง

7.1.2 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตมังคุดอินทรีย์ทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ และการศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การผลิตมังคุดอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

7.1.3 หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการสร้างความเข้าใจให้เกษตรกรรับรู้ความสำคัญการเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าอินทรีย์เพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันในตลาดการค้าเสรี

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาความพร้อมของเกษตรกรที่จะเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองมาตรฐานมังคุดอินทรีย์เพื่อการส่งออก

7.2.2 ควรมีการศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับการผลิตมังคุดอินทรีย์ให้มีคุณภาพ

7.2.3 ควรศึกษาแนวทางการจัดการด้านการตลาดมังคุดอินทรีย์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีตลาดรองรับการผลิตมังคุดอินทรีย์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร (2543) เอกสารประกอบคำบรรยาย การฝึกอบรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ครั้งที่ 1
สถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร พ.ศ. 2532
- คมสินธุ์ เกษมสินธุ์ (2550) “การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองระบบเกษตรอินทรีย์ขอ
เกษตรกรในอำเภอแมริม และอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- จำรอง เงินดี (2534) เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม กรุงเทพมหานคร ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จำเรียง ภาวจิต (2536) “สาธารณสมบัติ” กรุงเทพมหานคร บริษัทสารมวลชน จำกัด
- ชนวน รัตนวราหะ (2550) เกษตรอินทรีย์ กรุงเทพมหานคร สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ
กรมวิชาการเกษตร
- ชวนพิศ วีระวงษ์นุสร (2546) “ความคิดเห็นของข้าราชการ สำนักงานประกันสังคมต่อระบบบริหาร
บุคคลเมื่อปรับเปลี่ยนหน่วยงานเป็นองค์กรมหาชน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชวาลวุฒ ไชยนิวดี และ จินดา ขลิบทอง (2542) “เทคโนโลยีการเกษตรกับการพัฒนาการเกษตร”
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 4
หน้า 126--134 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- จิตินันท์ คชนิล (2551) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกร
ในจังหวัดอุดรดิตต์” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์)
ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ณรงค์ ขยันคิด (2551) “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นประทวนที่บรรจุเข้ารับราชการ
ใหม่ ของกองพันราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 12 รักษาพระองค์” ปัญหาพิเศษปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา
- ณัฐพร ชลาชนานาวิน (2544:29-50) “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายเกษตรของรัฐบาล
ศึกษากรณีนโยบายเกษตรอินทรีย์ เรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ”
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2545

- ครุณี เจียรพินิจนันท์ (2546) “ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรไม่เลือกวิธีการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ จากกรณีศึกษาบ้านอ่าวขาม ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ” สารนิพนธ์ บัณฑิตอาสาสมัครสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527) *การส่งเสริมการเกษตร: หลักการและวิธี* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ (2546) “ การยอมรับการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นงคราญ พิมพ์โคตร (2549) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิคม คำสองสี (2549) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิษฐ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิตยา อ่อไทสงค์ (2551) “การยอมรับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของเกษตรกรตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2544) “ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 2 หน้า 81 – 82 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534) *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร พิชญาพรินต์ติ้ง
- บุญสม วราเอกศิริ (2529) “ หลักและวิธีการส่งเสริมการเกษตร ” เชียงใหม่
- บุญสม วราเอกศิริ (2539) “ ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ” เชียงใหม่ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะบริหารธุรกิจเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2544) “การวิจัยการมีส่วนร่วมทางส่งเสริมทางการเกษตร ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 9 หน้า 303 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ปราโมทย์ น้อยศรี (2546) “ความต้องการเทคโนโลยีการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพ
มังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” ปรินญาเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต(ส่งเสริม
การเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปัทมาพร ไคร้วานิช (2551) “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรพรหมพิรามต่อการรณรงค์
เผาต่อขังข้าว” วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
นานมีบุ๊คส์
- ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544) *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
จันทระเกษม*
- รุ่งเรือง ลาดบัวขาว (2548) “การทำเกษตรกรรมในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรใน
ชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรเคมีเป็นเกษตรอินทรีย์
และกระบวนการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเกษตรกรบ้านนาหูก ตำบลสะลวง
อำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เรืองเวทย์ แสงรัตนนา(2522) “ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตรา
การเพิ่มของประชากรของประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยมหิดล
- วิทยา พลเยี่ยม (2528) “การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวโพดของเกษตรกรในเขต
โครงการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ อำเภอแม่ตูม จังหวัดสุรินทร์”
วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วัลลภ พรหมทอง (2541) *หลักและวิธีการส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ฟิลิกส์
เซ็นเตอร์
- วรงค์ ไตรพิทักษ์ (2544) “ความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบลในภาคเหนือ
ตอนบนของประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิญญู พันธุ์โต (2551) “ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีทำการเกษตรไปสู่เกษตรอินทรีย์:
กรณีศึกษาดำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- สมยศ นาวิการ (2543) *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา
- สมศักดิ์ เจริญพันธ์ (2546) “ทัศนคติต่อการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์ของชาวนาในอำเภอเมือง
สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- สมบูรณ์ เนียมแดง (2549) “การยอมรับต่อโครงการเกษตรอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก
ข้าวในจังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุภารัตน์ สิทธิชัย (2548) “ปัจจัยที่มีผลต่อความยั่งยืนทางเศรษฐศาสตร์ของระบบการเกษตร
อินทรีย์ กรณีศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่” กรุงเทพมหานคร
สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุชาติ ทองรอด (2546) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพของ
เกษตรกร จังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต(ส่งเสริม
การเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุโท เจริญสุข (2525) *หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แพรวพิทยา
- โสภณัทร์ สุนทรพันธ์ (2552) “การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วง
ของเกษตรกร ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- สุภาวดี เข้มพราหม (2549) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการปลูก
หอมแดงของเกษตรกรในจังหวัดอุดรดิษฐ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2544) *จิตวิทยาการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สิน พันธุ์พินิจ (2544) “การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร ตามโครงการปรับโครงสร้าง และ
ระบบการผลิตการเกษตร ภาคกลางของประเทศไทย” วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขา
สังคมศาสตร์ 22, 1 (ม.ค.-มิ.ย.2544) 230 หน้า
- หทัย ศรีสิงห์ (2551) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกข้าวอินทรีย์ของชาวนาตาม
โครงการเกษตรอินทรีย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ”วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

- องอาจ เอี่ยมสำอางค์ (2555) “สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและผลกระทบต่อสุขภาพ” (สไลด์) สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
- อภิชาติ ศศิสนธิ์ (2546) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดของเกษตรกร
ในจังหวัดชุมพร” ปรินญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อานัฐ ตันโซ (2551) *เกษตรธรรมชาติประยุกต์ : หลักการ แนวคิด เทคนิคปฏิบัติในประเทศไทย*
พิมพ์ครั้งที่ 2 ปทุมธานี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- อุทุมพร ถิระธรรม (2534) “การยอมรับบทบาทสาธารณสุขของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์
- องค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านเกษตรอินทรีย์ *แนวทางการประเมินปัจจัยการผลิตสำหรับเกษตรอินทรีย์.*
(ออนไลน์) (2555) แหล่งที่มา <http://www.bcca.go.th/organicagriculture>
- องค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านเกษตรอินทรีย์ *มังคุดอินทรีย์.* (ออนไลน์) (2555) แหล่งที่มา
<http://www.bcca.go.th/organicagriculture>
- องค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านเกษตรอินทรีย์ *แผนการจัดการศัตรูพืช.* (ออนไลน์) (2555) แหล่งที่มา
<http://www.bcca.go.th/organicagriculture>
- Best, J. W. (1977). *Research in Education.* (3 rd ed). New Jersey: Prentice hall Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางค่าความเชื่อมั่นแบบสัมพัทธ์

ตารางค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ผลการศึกษา	
		จำนวนข้อคำถาม	ค่า Alpha
1.	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์	25	0.9041
2.	แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์	25	0.9170
3.	ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์	24	0.7330
4.	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	34	0.756
แบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ		108	0.8621

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

แบบสัมภาษณ์เรื่อง
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ
อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบล อ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ
 1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี
 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี
 3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี
 4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี
 5. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ ในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิระ อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี
2. ขอให้เกษตรกรตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตมังคุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดของพื้นที่ แรงงาน ต้นทุนการผลิต รายได้จากการขายผลผลิต หนี้สิน แหล่งเงินทุน สภาพการผลิตมังคุด การใช้ปัจจัยการผลิต และตลาดจำหน่ายผลผลิต
ด้านสังคม ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการตลาด ต้นทุนการผลิต ข้อกำหนดการทำเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์ ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหาที่มีในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

นางสาวศรีสุดา พรหมพิมพ์

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
 สาขาส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสัมภาษณ์เลขที่

วันที่...../...../.....

แบบสัมภาษณ์เรื่อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิระ
อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี

.....
คำอธิบาย โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษาหรือ ปวช. อนุปริญญาตรีหรือปวส. ปริญญาตรี อื่นๆ(ระบุ).....

1.4 ประสบการณ์ในการผลิตมังคุดทั่วไป.....ปี

1.5 ประสบการณ์ในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์.....ปี

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ด้านเศรษฐกิจ

1. พื้นที่ในการผลิตมังคุดทั้งหมด.....ไร่

2. พื้นที่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์.....ไร่

3. แรงงานเกษตรในครัวเรือน.....คน

4. แรงงานรับจ้าง.....คน

5. ต้นทุนการผลิตมังคุดทั่วไป.....บาท/ไร่

6. ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์.....บาท/ไร่

7. รายได้จากขายมังคุดทั่วไป.....บาท/ปี

8. รายได้จากขายมังคุดอินทรีย์.....บาท/ปี

9. หนี้สินในครอบครัว.....บาท

10. แหล่งเงินทุน.....

สภาพการปลูกมังคุด

11. สภาพการปลูก

 ปลูกแบบสวนเดี่ยว ปลูกแบบสวนแซม ปลูกแบบสวนผสม

12. การใช้ปัจจัยการผลิต

 ใช้สารเคมีทั้งหมด ใช้สารเคมีร่วมกับชีวภาพ ไม่ใช้สารเคมีเลย

13.การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตสำหรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิต	การนำไปปฏิบัติ		
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	
		ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติมาก
1.การทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง			
2.การทำปุ๋ยน้ำหมักไว้ใช้เอง			
3.การทำสารสกัดจากสมุนไพรไว้ใช้เอง			
4.การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เอง			
5.การขยายเชื้อราบีวเวเรียไว้ใช้เอง			
6.การทำน้ำส้มควันไม้ไว้ใช้เอง			
7. การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อใช้มูล			

14.การใช้ปัจจัยการผลิตอื่น ๆ สำหรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ปัจจัยการผลิต	การนำไปปฏิบัติ		
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติมาก
1.การใช้ปุ๋ยคอก			
2. การใช้ปุ๋ยชีวภาพ			
3.การใช้ปุ๋ยพืชสด			
4.การใช้น้ำส้มควันไม้			
5.การใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน			
6.การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา			
7.การใช้เชื้อราบีวเวเรีย			
8.การใช้เชื้อแบคทีเรีย(BT)			
9.การใช้เชื้อไวรัส NPV			
10.การใช้ตัวห้ำ - ตัวเบียน			
11.การใช้กับดักกาวเหนียว			
12. การใช้กับดักแสงไฟ			

15. ตลาดจำหน่ายผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พ่อค้าเรริมทาง ตลาดซื้อขายผลไม้ท้องถิ่น ล้ง
 สหกรณ์การเกษตร อื่นๆ(ระบุ).....

ด้านสังคม

การติดต่อสื่อสาร การรับข่าวสารและประสบการณ์ การฝึกอบรม	ไม่เคย	จำนวนครั้งในการติดต่อ รับข่าวสาร การฝึกอบรม				
		1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	4 ครั้ง	มาก กว่า 4 ครั้ง
1. การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นโดยเฉลี่ยใน 1 เดือน						
2. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยเฉลี่ย ใน 1 เดือน						
3. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ โดยเฉลี่ย ใน 1 เดือน						
4. ประสบการณ์การฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์โดยเฉลี่ยใน 1 ปี						

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดอินทรีย์

ระดับความเกี่ยวข้อง 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับความเกี่ยวข้อง				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
<u>ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม</u>					
1. ผลผลิตมังคุดอินทรีย์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค					
2. การผลิตมังคุดอินทรีย์มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร					
3. ต้องการเลิกการใช้สารเคมี					
4. ต้องการให้เกิดความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม					
5. ช่วยลดการปนเปื้อนสารเคมีในสิ่งแวดล้อม					
6. ลดภาวะโลกร้อน					
<u>ด้านต้นทุนการผลิตและด้านตลาด</u>					
1. ตลาดในประเทศมีความต้องการมังคุดอินทรีย์เพิ่มขึ้น					
2. ตลาดต่างประเทศมีความต้องการมังคุดอินทรีย์เพิ่มขึ้น					
3. มังคุดอินทรีย์ได้ราคาที่ดีกว่าผลผลิตมังคุดที่ใช้เคมี					
4. มีแหล่งจำหน่ายมังคุดอินทรีย์แน่นอน					
5. ราคาผลผลิตมังคุดอินทรีย์มีความแน่นอน					
6. ปัจจัยการผลิตมังคุดอินทรีย์หาง่ายในท้องถิ่น					

ประเด็น	ระดับความเกี่ยวข้อง				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7.ต้นทุนการผลิตมังคุดอินทรีย์ ต่ำกว่าการเกษตรเคมี					
ข้อกำหนด					
1. ข้อกำหนดการทำเกษตรอินทรีย์สามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน					
2. การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ช่วยให้ผลผลิตสามารถส่งออกได้มากขึ้น					
3. การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ช่วยให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น					
4. การขอใบรับรองเกษตรอินทรีย์มีขั้นตอนที่ชัดเจน ไม่ยุ่งยาก					
5. หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล					
6. เกิดการกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้ามังคุด					
การส่งเสริมและแหล่งความรู้					
1. การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
2. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
3. การเข้าร่วมกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ					
4. การเข้ารับการอบรมเกษตรอินทรีย์					
5. การศึกษาดูงานเกษตรอินทรีย์					
6. การอยู่ใกล้แหล่งข้อมูล-ความรู้(เช่น สวพ.6)					

แรงจูงใจในการผลิตมังคุดอินทรีย์

ระดับของแรงจูงใจ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
แรงจูงใจในการตัดสินใจผลิตมังคุดอินทรีย์					
1. ต้องการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตให้เกิดความยั่งยืน					
2. ต้องการเลิกใช้สารเคมี					
3. สมาชิกในครอบครัวให้การสนับสนุน					
4. มีความชำนาญและประสบการณ์การผลิตมังคุด					
5. การศึกษาดูงานจากผู้ที่ทำเกษตรอินทรีย์					
6. การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
7. การเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ					

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
แรงจูงใจด้านความมุ่งมั่นและการยอมรับ					
1. เมื่อตัดสินใจผลิตมังคุดอินทรีย์แล้วจะทำให้ได้					
2. ผลิตมังคุดอินทรีย์ด้วยความขยันขันแข็ง					
3. พยายามผลิตมังคุดอินทรีย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ					
4. ก่อนลงมือปฏิบัติการทุกอย่างจะมีการเตรียมการหรือวางแผนก่อนเสมอ					
5. พยายามปลูกมังคุดอินทรีย์ให้สำเร็จแม้จะมีความยากลำบากเพียงใดก็ตาม					
6. มั่นใจว่าประสบความสำเร็จแน่นอน					
7. ต้องการให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาด					
8. ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความสามารถที่ผลิตมังคุดอินทรีย์ได้					
แรงจูงใจด้านความอดทนและพยายาม					
1. เมื่อเกิดปัญหาในการผลิตมังคุดอินทรีย์ก็ไม่ท้อแท้กับสิ่งที่เกิดขึ้น					
2. ในการผลิตมังคุดอินทรีย์เมื่อมีอุปสรรคไม่ทำให้เกิดความท้อถอย					
3. แม้การผลิตมังคุดอินทรีย์จะเห็นผลช้าแต่ก็ไม่ท้อแท้					
4. แม้ต้องทำงานที่ยากในการผลิตมังคุดอินทรีย์ก็จะต้องพยายามทำงานสำเร็จ					
5. หาคำความรู้ใหม่ในการผลิตมังคุดอินทรีย์เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
แรงจูงใจด้านการแก้ไขปัญหา					
1. หากมีปัญหาในการปลูกมังคุดอินทรีย์ต้องรีบแก้ไขทันที					
2. การผลิตมังคุดอินทรีย์ไม่มีความยุ่งยาก					
3. มีแหล่งให้ความรู้ในการผลิตมังคุดอินทรีย์					
4. มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการผลิตมังคุดอินทรีย์					
5. มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นที่เล็งในการผลิตมังคุดอินทรีย์					

ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์

ระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = ไม่เห็นด้วย = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม					
1. มังคุดอินทรีย์ช่วยให้สุขภาพของผู้บริโภคปลอดภัย					
2. การผลิตมังคุดอินทรีย์จะช่วยให้สุขภาพของผู้ผลิตปลอดภัย					
3. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น					
4. การผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยลดการปนเปื้อนสารเคมีในสิ่งแวดล้อมได้ดี					
5. การผลิตมังคุดอินทรีย์เป็นทางเลือกที่มีความยั่งยืน					
ด้านตลาดและรายได้					
1. มังคุดอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศ					
2. มังคุดอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ					
3. มังคุดอินทรีย์มีราคาดีกว่ามังคุดใช้สารเคมี					
4. มังคุดอินทรีย์มีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน					
5. การผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยให้พ่อค้าอยู่กินเลี้ยงตนเองได้					
6. การผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยลดภาระหนี้สินลงได้					
7. การผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยทำให้มีรายได้มากขึ้น					
ด้านการผลิตและต้นทุนการผลิต					
1. การใช้สมุนไพรกำจัดโรคพืชและแมลงศัตรูพืชมีต้นทุนต่ำกว่าการใช้สารเคมี					
2. การผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้					
3. การใช้พืชปุ๋ยสดเป็นวิธีการปรับปรุงบำรุงดินที่ง่าย					
4. ปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ผลผลิตเกษตรมีปริมาณสูงขึ้น					
5. อินทรีย์วัตถุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น					
6. มีเทคโนโลยีสนับสนุน เช่น การทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก					
7. การผลิตมังคุดอินทรีย์ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี					
8. การผลิตมังคุดอินทรีย์มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก					
9. การผลิตมังคุดอินทรีย์ใช้เวลานานจึงได้ผลผลิตเต็มที่					
10. การใช้พืชปุ๋ยสดเป็นวิธีการปรับปรุงบำรุงดินที่ประหยัด					

ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดอินทรีย์

ระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = ไม่เห็นด้วย = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
11. อินทรีย์วัตถุที่ใช้มีราคาสูง					
12. การผลิตมังคุดอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต					

สาเหตุที่ท่านไม่ผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์*(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้	☐ วิธีปฏิบัติยุ่งยาก
☐ ต้องใช้เงินลงทุนสูง	☐ ต้องใช้เวลานาน
☐ ขาดวัสดุอุปกรณ์	☐ รอฤดูกาลผลิตใหม่
☐ พื้นที่ไม่เหมาะสม	☐ อื่นๆ

(ระบุ).....

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์

ระดับของปัญหา 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อเสนอแนะ
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และข้อกำหนด						
1.1 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง						
1.2 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการขอการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์						
1.3 ขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักและวิธีการเกษตรอินทรีย์ยุ่งยาก						
1.4 ความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่ออกไปรับรองเกษตรอินทรีย์มีน้อย						
2. ด้านสภาพพื้นที่/ดินและน้ำ						
2.1 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์						
2.2 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน						
2.3 ขาดความรู้-ความเข้าใจในการจัดการน้ำให้เหมาะสมกับความต้องการของมังคุดในระยะต่างๆ						
2.4 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ						

ระดับของปัญหา 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อเสนอแนะ
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
2.5 แหล่งน้ำไม่สะอาด						
<u>3.ปัญหาด้านแมลงและโรคพืช</u>						
3.1 ไม่รู้จักแมลงศัตรูพืช						
3.2 ไม่เข้าใจการทำลายของแมลงศัตรูพืช						
3.3 ไม่รู้วิธีป้องกัน-กำจัดแมลงศัตรูพืช						
3.4 ไม่รู้สาเหตุโรคพืช						
3.5 ไม่รู้วิธีป้องกัน-รักษาโรคพืช						
<u>4.ปัญหาด้านตลาดและคุณภาพผลผลิต</u>						
4.1 ราคาผลผลิตตกต่ำ						
4.2 พ่อค้ากดราคา						
4.3 ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด						
4.4 สินค้าล้นตลาด						
4.5 ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต						
4.6 ลักษณะภายนอกผลผลิตไม่สวยงาม						
4.7 คุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของตลาด						
4.8 ผลผลิตมีการปนเปื้อนแมลงศัตรูพืช						
4.9 รสชาติของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค						
<u>5. ด้านการผลิตและแรงงาน</u>						
5.1 คุณภาพของปัจจัยการผลิตต่ำ						
5.2 ประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตต่ำ						
5.3 ขาดแคลนแรงงาน						
5.4 ค่าจ้างแรงงานแพง						
5.5 แรงงานขาดความชำนาญในการเก็บมังคุด						
<u>6.ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร</u>						
6.1 การให้คำแนะนำให้ความรู้ไม่ชัดเจน						

ระดับของปัญหา 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อเสนอแนะ
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
6.2 การแจ้งข้อมูลข่าวสารไม่ต่อเนื่อง						
6.3 การสนับสนุนไม่เพียงพอ						
6.4 การสนับสนุนไม่ตรงตามความต้องการ						
6.5 ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน						

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวศรีสุดา พรหมพิมพ์
วัน เดือน ปีเกิด	20 เมษายน 2516
สถานที่เกิด	อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พืชศาสตร์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปากเกร็ด นนทบุรี
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

